

Alue-Integraattori

- tietoa aluekehityksestä
- information om regional utveckling

■ PÄÄKIRJOITUS

Syksyn kuulumisia	1
■ EUROOPAN UNIONI	
Muutosten tuulet puhaltavat komissiossa	2
Komissaarin ja ministerin	3
vierailut	
Tavoiteohjelmat	
Uudet tavoite 1 -ohjelmat	4
Uudet tavoite 2 -ohjelmat	4
Tavoite 2 -ohjelma	5
Tavoite 5b -ohjelma	5
Tavoite 6 -ohjelma	6
Tavoite 2 -aluejako	6
Yhteisöaloitteet ja pilotit	
INTERREG III	8
INTERREG II C	9

URBAN vuosina 2000-2006	9
Pohjoisen Periferian Artikla 10...10	
Komiteat/kokoukset	
Tampereen epävirallinen ministerikokous	10
Helsinki Millenium konferenssi	11
Uuden rakennerahastokauden tiedotusseminaari	12
Muuta	
Lakiesitys etenee	13
Seurannan kehittäminen kaudella 2000-2006	14
Twinning-hankkeet alkavat	14
■ POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka	
Pohjoismaisia kokouksia	15

■ LÄHIALUEYHTEISTYÖ

Raja-alueiden yhteistyökonferenssi	15
■ KANSALLINEN ALUEPOLITIikka	
Aluekehitysneuvottelukunta asetettu	16
Seutukuntajaon tarkistus	16
Maaseutumatkailussa hyvä kesä	16
Kulttuurista markkinoille? – seminaari	17
Pohjois-Eurooppaa palvelevat yritykset Suomessa –hanke	18
Matkailun osaamisstrategiatyöryhmä	19
■ SVENSK RESUME	20

PÄÄKIRJOITUS

Syksyn kuulumisia

Kuluva syksy on alue- ja rakennepolitiikan kannalta tärkeä merkkipaalu. Ministeri **Korhonen** luovutti Suomen esitykset Itä- ja Pohjois-Suomen tavoite 1 -ohjelmiksi Euroopan komissiolle lokakuussa. Komissio tutustuu ohjelmiin ja joulukuussa järjestetään viralliset neuvottelut, jonka jälkeen komissio hyväksyy Suomen ohjelmat. Ohjelmien toteutus voi alkaa vuoden 2000 alussa.

Tavoite 2 -ohjelmien valmistelu on täydessä vauhdissa. Suomi voi jättää ohjelmaesityksensä sen jälkeen, kun tavoite 2 -aluejaot on vahvistettu. Komissaari **Barnier** totesi Suomessa käydessään, että myös tavoite 2 -aluejakojen osalta komissio vahvistaa Suomen aluejaot ensimmäisten joukossa.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä HALKE pääsi yksimielisyyteen rakennerahastojen

hallintoa koskevan lakiesityksen sisällöstä. Lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle niin pian kuin mahdollista. Lakiesityksen valmistelu oli mielenkiintoinen, mutta erittäin monimutkainen ja myös vaikeahko prosessi. Siinä sovittiin yhteen hallinnonalojen, valtion ja kuntien, eri toimijoiden sekä keskus- ja aluehallinnon väliset näkemykset. Lopputulos on luonnollisesti kompromissi, mutta siihen voi olla tyytyväinen. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan vuoden 2000 alusta lukien. Kun valtion ensi vuoden budjetti ja hallintolaki ovat tulleet voimaan, voi ohjelmien toteutus lähteä liikkeelle.

Suomen puheenjohtajakausi on alue- ja rakennepolitiikan näkökulmasta edennyt myönteisesti. Tampereen ministerikokous oli menestys. Suomi kykeni vauhdittamaan

EU:n kaupunkipolitiikan prosessia merkittävästi. Suomen johdolla kaupunkipolitiikan näkökulmaa kyettiin laajentamaan ja osaamis- ja kehittämisenäkökulma tuotiin uutena elementtinä esille. Suomen osaamiskeskusohjelma on toiminut uuden kaupunkipolitiikan ”lippulaivana” ja se herättää laajaa kiinnostusta Unionissa.

Komissio vahvisti yhteisöaloiteohjelmien rahoituksen uudelle ohjelmakaudelle. Suomen saama rahoitusosuus oli suurempi kuin mitä Berliinin huippukokouksen jälkeen oli ennakoitavissa.

Agenda 2000:n hyväksyminen maaliskuussa oli alue- ja rakennepolitiikan kannalta tärkeä merkkipaalu. Kuluvan vuoden loppuun mennessä Suomessa on tehty tarvittavat valmistelut ja saatu hyvät lähtökohdat vuosien 2000–2006 rakennerahasto-ohjelmien toteuttamiseen.

Hyvää syksyn jatkoa!

Paavo Pirttimäki

Muutosten tuulet puhaltavat komissiossa

Kasvaako komission valta?

Komission rooli rakennerahasto-ohjelmajärjestelyssä uudella ohjelma-kaudella tulee olemaan ehkä vielä entistä vahvempi. Tästä jäsenmaat ja komissio rakennerahastoasetuksia säädettäessä ottivat tiukasti mittaa. Komission vallankäytön instrumentteja ovat ohjelmajärjestely ohjeistus (mm. suuntaviivat), ohjelmien hyväksymisprosessi, ohjelmien toteuttamisen ohjeistus (mm. soveltamis-säännöt), toteutuksen seuranta ja arviointi (mm. vuosittaiset kokoukset) ja varainhoidon valvonta. Parhaimmillaan komissio käyttää valtaansa hyvän hallinnon turvaamiseksi, innovatiivisten ratkaisumallien aikaansaamiseksi eri maissa ja tiedon leviättämiseksi eri maiden hyvistä ratkaisumalleista. Pahimmillaan se voi olla virkavaltaa.

Komissio muuttuu

Uuden komission käytännön toimintapolitiikkaa on vielä vaikea arvioida. Ensimmäiseksi toimintapolitiikan muuttamisen linjanvedot näkyvät siinä, kuinka organisaatioita muutetaan. Tältä osin eräitä ratkaisuja on tehty, mutta paljon on vielä auki.

Prodin komission jäsenet on jalkautettu omiin pääosastoihinsa. Tämä luo pääosastoihin uuden ilmiön: valmistelun poliittinen ohjaus tiivistyy. Komissaarien kabinetin osallistuminen substanssivalmisteluun tulee välittömämmäksi. Kabinetteihin on valittu kovan tason ammattilaisia komission sisäältä, jotka tulevat varmasti osallistumaan tärkeiden asioiden valmisteluun.

Komission sisäistä toimintakulttuuria ollaan myös muuttamassa. Vaikuttaa siltä, että komissaarien henkilökohtainen vastuu käsiteltävistä asioista samoin kuin heihin kohdistuvat vaatimukset asiantuntemuksen suhteen lisääntyvät. Ne komissaarit pärjäävät, jotka osaavat hyvin läksynsä.

Komissio toimii kollegiona, jossa komissaarit ottavat kantaa kaikkiin asioihin. Komissaarien kabinetin jäsenet eivät enää pyöritä kokousmyllyään, jotta kaikki komissioon tulevat asiat mentäisiin systemaattisesti läpi. Tähän lienee kaksi syytä. Kabinetit eivät sijaitse enää samassa talossa, jolloin kokousten järjestäminen on fyysisesti hankalaa. Lisäksi kabinetin asiantuntijajäsenien kokoukset kohdistetaan entistä selvemmin ainoastaan ongelmakysymyksiin. Tuloksena tästä kaikesta

lienee se, että komissio keskittää mielenkiintonsa tärkeimpiin asioihin ja että puheenjohtajan ja hänen kabinetinsa valta ja vastuu kasvaa. Eri komissaarit keskittyvät enemmän oman hallinnonalansa asioihinsa. Lisäksi komissaarien mahdollisuudet ”katsoa tarkemmin oman maansa asioiden perään” saattavat vähentyä.

Pääosastoissa väki vaihtuu

Pääosastoja ollaan myös organisoimassa uudelleen. Aluepolitiikkapääosastossa (entinen DG XVI) pääjohtaja vaihtuu vuoden vaihteessa. **Landaburu** siirtyy laajentumis-pääosaston pääjohtajaksi. Hänen tilalleen tulee pienteollisuuspääosaston entinen pääjohtaja, luxemburgilainen **Guy Crauser**. Taitavan ja kokeneen Landaburun vaihtuminen uuteen pääjohtajaan tulee varmasti näkymään pääosaston toiminnassa. Ehkä tämäkin on omiaan vahvistamaan komissaarin ja hänen kabinetinsa roolia siitä, mitä se olisi ollut, jos Landaburu olisi jatkanut.

Aluepolitiikkapääosaston osastojako ollaan myös muuttamassa. Tämä toteutuu keväällä niin, että uusi pääjohtaja pystyy osallistumaan muutoksen organisointiin. Jo nyt on kaavailtu, että muodostetaan nykyisestä kahdesta horisontaalisesta osastosta, jotka vastaavat strategisesta valmistelusta ja koordinaatiosta (mm. Agenda 2000:n aikana rakennerahastoasetusten valmistelusta), yksi yhteinen osasto. Yhteisaloitteet siirrettäisiin esityksen mukaan omaan osastoonsa. Laajentumistoimenpiteitä varten muodostetaan oma osasto. Koheesiorahastoasiat jaetaan eri maayksiköihin. Budjettiosasto jatkaa entisellään, paitsi että informaatioasiat siirretään suoraan pääjohtajan alaisuuteen. Kolme maaosastoa jatkaa, mutta kokoonpanot muuttunevat: maat jaetaan uudestaan eri yksiköiden välillä. Suomen alueohjelmista vastaavat komission virkamiehet muuttunevat näin ollen ainakin osaksi, vaikka suomen kielen osaaminen asettaa tälle omat rajoituksensa.

Mielenkiintoista tulee olemaan se, kuinka valta jakaantuu horisontaalisen (lähinnä strategiaosasto) valmistelun ja maaosastojen toteuttamishallintopainotteisen työn välillä. Horisontaalinen väki DG XVI:sta dominoi rakennerahastouudistusprosessia. Veikkaan, että vallan lisäys koskien pääosaston politiikkavälittäjä kohdistuu horisontaaliselle puolelle ja maaosastojen toiminta

kohdistuu enemmän seurantaan ja valvontaan.

Uuden komission päätöksentekojen toimintatapojen muutoksia sekä organisaation kehitystä ja miehityksen muutoksia tulee tarkasti seurata. Niillä on suuri merkitys rakennerahastojen hallinnointiin. Koko prosessi on hyvin komissiovetoista. Ministerineuvosto joutuu pysymään erossa rakennerahastoasioista ohjelmakauden aikana.

Kontrolli lisääntyy

Varainhoidon valvonta muodostuu entistä tärkeämmäksi. Tätä ovat korostaneet sekä Euroopan parlamentti että tilintarkastustuomioistuim. Niinsanotussa viisasten miesten toisessa raportissa komission toiminnasta on esitetty varainhoidon valvonnan uudelleenorganisointia niin, että valvonnasta vastaava pääosasto (entinen DG XX) lopetettaisiin ja komission puheenjohtajan alaisuuteen perustettaisiin sisäisen valvonnan yksikkö. Osa DG XX:n nykyisistä tehtävistä siirrettäisiin ao. pääosastoihin. Yleensä uskotaan, että tämä järjestely toteutuu. Se lisää huomattavasti komission puheenjohtajan valtaa.

Maat vastaavat edelleenkin ensisijaisesti valvonnasta. Komissio on kuitenkin vastuussa EU:n budjetin toteutumisesta samoin kuin koko rakennerahastojärjestelmän valvonnan asianmukaisesta toiminnasta. Komission edellytetään selkeyttävän varainhoidon valvontaa erityisesti, kun tämä koskee eri tahojen toimivaltajakoa ja tehtävien delegointia. Uusi budjetista ja varainhoidon valvonnasta vastaava komissaari **Schreyer** on ilmoittanut selkeästi jatkavansa systemaattisen arviointi- ja tarkastusprosessin luomista. Hänen tarkoituksenaan on kehittää toimintaperusteista budjettia. Tämä helpottaisi toiminnan, tavoitteiden ja tulosten välisten suhteiden ymmärtämistä. Ensi keväänä on odotettavissa siis merkittäviä muutoksia siihen, kuinka komissio järjestää varainhoidon valvontaan liittyvät tehtävänsä.

Edustustossa organisoitiin 4.–5. lokakuuta seminaari, johon osallistui 40 valvonnan kannalta keskeistä virkamiestä Suomesta. Seminaarissa selvitettiin eri pääosastojen ja tilintarkastustuomioistuimen tehtäviä ja vastuunjakoja sekä tarkastukseen liittyviä uuden ohjelmakauden haasteita. Varainhoidon valvontaan on jat-

Komissaarin ja ministerin vierailut

• Komissaari Barnierin vierailu Suomeen 4.10.

Aluepolitiikkakomissaari **Michel Barnier** vieraili Lahdessa ennen osallistumistaan epäviralliseen aluepolitiikka- ja aluesuunnitteluministereiden kokoukseen Tampereella. Hän tutustui Lahden muotoiluinstituuttiin, joka on saanut EU:n aluekehitysrahastotukea. Instituutin toiminta-ajatus on saatu Japanista. Sen tavoitteena on nostaa teollisen muotoilun kilpailukykyä erityisesti puuosaimien alalla. Komissaari oli kiinnostunut instituutin kansainvälisestä yhteisistä, verkostoitumisesta ja yhteistyöstä yritysten kanssa.

Komissaarin erityistoivomuksena oli nuorten ihmisten tapaaminen, mikä toteutui Lahden ammattikorkeakoulun muotoilualan opiskelijoiden tapaamisena. Komissaari tutustui opiskelijoiden opinnäytetöihin ja kyseli opiskelijoilta heidän taustoitantaan ja tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Barnier korosti alueen oman aktiivisuuden sekä verkostoitumisen ja kokemusten vaihdon merkitystä aluekehitystyössä. Lähtökohta on, ettei EU:lta saatava aluepoliittinen tuki ole pysyvää tukea. Pääosa tuesta kohdistetaan EU:n heikoimmin kehittyneille alueille, niiden ”heikoimpina hetkinä”. Tuen kohdistaminen onkin harkittava tarkkaan py-

syvien vaikutusten aikaansaamiseksi. Barnier totesi, että Lahdessa hänelle esitellyissä hankkeissa EU-tuki on käytetty hyödyllisesti. Hankkeiden tavoitteena on alueen peruselinkeinon, puunjalostuksen, jalostusasteen ja kilpailukykyyn nostaminen tutkimuksen, tuotekehityksen ja koulutuksen keinoin.

Useissa yhteyksissä nousi esille 48-vuotiaan komissaari Barnierin omakohtainen kokemus aluekehittämistyöstä. Hän on toiminut kotimaassaan Ranskassa pitkään, 1970-luvun alusta lähtien, Savoijin alueen hallinnossa. Savoijin alue sijaitsee Alppien Ranskan puoleisessa vuoristossa. Barnier tuntee siis hyvin maantieteellisten ja ilmastollisten olosuhteiden sekä harvan asutuksen vaikutuksen alueen kehittämisedellytyksiin. Lumielementti on hänelle väsy tuttu, sillä hän on kotoinen Albertvillestä, vuoden 1992 talviolympialaiskylästä. Hän on itse toiminut aktiivisesti olympialaisten promootorina. 1990-luvulla Barnier on toiminut Ranskan ympäristöministerinä ja Eurooppa-ministerinä.

Barnier on halukas kuulemaan alueiden kokemuksia aluekehitystyöstä. Hän kuitenkin korostaa, että konkreettinen työ on aina alueen itsensä vastuulla. Lahti oli hänen vir-

kakaudellaan ensimmäinen vierailukohde. Hän on luvannut vierailla mahdollisimman pian kaikilla EU:n heikoimmin kehittyneillä (tavoite 1) alueilla. Unionin koheesiopolitiikalta Barnier odottaa samansuuntaista, mutta ei täysin yhdenmukaista kehitystä heikoimmin kehittyneillä alueilla. Alueiden tulee voida säilyttää omat erityispiirteensä. Alueellisten erojen tasaamistavoitteesta tulee entistä haasteellisempaa Itä-Euroopan hakijamaiden liittyessä yhteisön jäseniksi. Barnier totesi Suomen olevan tärkeässä asemassa itälaajenemista valmisteltaessa. Hakijamaiden alueet tarvitsevat nykyisten jäsenmaiden apua voidakseen hyödyntää tehokkaasti laajenemiseen valmistavia aluetukia — PHARE-, ISPA- ja INTERREG-tukia. Barnier on erityisen kiinnostunut Itämeri-yhteistyöstä, sillä tulevaisuudessa Itämerestä tulee EU:n sisävesialuetta.

Alueiden ja jäsenmaiden vastuu korostuu myös varainhoidon valvonnan toteuttamisessa. Hankekohdasta valvontaa ei voida järjestelmällisesti tehdä Brysselistä käsin. Komissiolla on kuitenkin yleisvastuu EU:n budjetin käytöstä, ja mikäli väärinkäytöksiä ilmenee, komissaari Barnier ei aio epäröidä ottaa käyttöön komissiolla olevia sanktiomahdollisuuksia.

• Ministeri Korhosen vierailu Brysseliin 12.10.

Ministeri **Korhonen** tapasi komissaari **Barnierin** ja luovutti hänelle Suomen tavoite 1 -ohjelmaehdotukset. Ministeri korosti puheessaan hyvää yhteistyötä komission kanssa ja toivoi, että komissio pyrki käsittelemään ohjelmaehdotukset mahdollisimman nopeasti. Komissaari totesi, että komissio tulee ensin tut-

kimaan sen, täyttävätkö ohjelmaehdotukset asetusten edellyttämät muotovaatimukset, ts. ovatko ne ”vastaanottokelpoisia”. Komissio lähettää asiasta kirjallisen vahvistuksen Suomelle. Tämän jälkeen komissio laatii noin kuukauden aikana neuvottelumandaatin, joka käsittää komission näkemyksen neuvoteltavista asioista ja komission kannasta. Komissaari Barnier lupasi pyrkiä mahdollisimman nopeaan käsittelytähettiin. Tavoitteena on käydä viralliset neuvottelut Suomen kanssa joulukuussa ja saada lopullinen komission hyväksyntä ohjelmille maaliskuussa.

Euroopan Parlamentissa ministeri Korhonen tapasi aluepoliittisen valiokunnan puheenjohtajan Mr. **Hatzidakis'n**. Hän on kreikkalainen konservatiivi. Keskustelussa käsiteltiin mm. Suomen parlamentaarista järjestelmää, Suomen talouskehitystä sekä Suomen EU-puheenjohtajuusohjelmaa.

Ministerin vierailu Euroopan Parlamentin aluepoliittiseen valiokuntaan kuuluu EU:n puheenjohtajavaltion tehtäviin. Valiokunnalle pitämässään puheessa ministeri Korhonen käsittelee Berliinin huippukoko-

uksen tulosten toteuttamista, ohjelmatyötä, yhteisöaloitteita sekä puheenjohtajavaltion tehtäviä aluepolitiikan osalta. Parlamentaarikot esittivät laajoja kysymyksiä pohjoisesta ulottuvuudesta, tietoyhteiskunnasta, Tampereen epävirallisen aluepolitiikka- ja aluesuunnitteluministereiden kokouksen tuloksista, yhteisöaloitteen toteuttamisesta sekä rakennerahasto-ohjelmien varainhoidosta ja arvioinnista. Erilliskysymyksenä nousi esille mm. Kreikan hallituksen esitys komissiolle mahdollisuudesta käyttää rakennerahastovaroja maanjärjestyksen jälkihoitoon.

Korhonen korosti vastauspuheen vuorossaan mm. sitä, että pohjoisen ulottuvuus on ensisijassa ulkosuhdekonsepti, joka on tasavertainen muiden yhteisön alueellisten dimensioiden (transatlanttinen/Välimeri) kanssa. Se tulee nähdä Euroopan yhdentymisprosessin välineenä. Kaupunkipolitiikan ja aluesuunnittelun osalta hän korosti tiivistä jäsenmaiden välistä yhteistyötä. Hän painotti myös sitä, etteivät kaupunki- ja maaseutupolitiikka voi olla keskenään vastakkaisia, vaan toisiaan tukevia konsepteja.

*Tiina Heiskanen
Suomen EU-edustusto*

kossakin syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Tässä yhteydessä ei ole syytä mennä yksityiskohtiin, joihin monelta osin saatiin seminaarissa valaistusta. Valvonnan työnjaossa on komission sisällä vielä paljon selkeytettävää, samoin asioiden delegoinnissa. Käytännön tarkastustoimen osalta ei mitään suuria yllätyksiä ole odotettavissa. Suuri työn ja vastuun lisäys oli odotettua. On kuitenkin pelättävissä, että tarkastuksen poliittinen paino korostuu sen sijaan, että päähuomio kohdistettaisiin hyvien tulosten aikaansaamiseen.

*Risto Tienari
Suomen EU-edustusto*

Tavoiteohjelmat

Uudet tavoite 1 -ohjelmat komission käsittelyssä

Valtioneuvosto päätti 7.10. Suomen esityksestä rakennerahastokauden 2000–2006 Itä- ja Pohjois-Suomen tavoite 1 -ohjelmasta. Ministeri **Martti Korhonen** luovutti nämä esitykset komissaari **Michel Barnierille** 12.10. Brysselissä. Ohjelmaesityksistä käytävät neuvottelut alkavat todennäköisesti joulukuussa. Komissio hyväksynee ohjelmat maaliskuun alussa.

Ohjelmien valmistelu oli lähes vuoden kestänyt kansallinen työrypeama, jonka pääpaino on ollut maakuntien liittojen organisoimassa alueellisessa yhteistyössä. Sen tuloksena ovat syntyneet ne strategiset painotukset ja valinnat, joiden pohjalta ohjelmia toteutetaan tulevan seitsenvuotisen ohjelmakauden ajan. Vaikka alueiden esityksiin tehtiinkin muutoksia valtioneuvoston käsitteilyä varten, pysyivät alueiden keskeiset linjaukset muuttumattomina.

EU:n rahoitusosuus näihin ohjelmiin on 5,64 miljardia markkaa. Valtion rahoituksen osuus on 4,73 miljardia markkaa, loppu kansallisesta julkisesta rahoituksesta tulee alueen

kunnilta. Ohjelmaan tuleva rahoitus on jaettu väkiluvun suhteessa molemmille ohjelma-alueille. Pohjois-Suomen ohjelman kokonaiskustannusarvio on 6,225 miljardia markkaa ja Itä-Suomen vastaavasti 15,21 miljardia markkaa. Yritysten osuus ohjelmien rahoituksesta on arvioitu varsin merkittäväksi. Itä-Suomen ohjelmaan tulisi yrityksiltä rahaa hie-man yli puolet koko summasta ja Pohjois-Suomessakin 40 prosenttia.

Molempien ohjelmaesitysten keskeisenä tavoitteena on lisätä alueen taloudellista kasvua ja luoda uusia työpaikkoja panostamalla erityisesti yritystoimintaan ja osaamiseen. Ohjelmien toteuttamisessa korostetaan Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta, jonka osuus on lähes puolet molemmissa ohjelmissa.

Ohjelmien rakenteet poikkeavat toisistaan. Pohjois-Suomen ohjelmaesitys perustuu kolmeen toimintalinjaan, jotka ovat yritystoiminta, maaseutu ja osaaminen. Kutakin toimintalinjaa toteutetaan useamman kuin yhden rahaston toimenpitein. Näin ohjelman jäsentelyssä on ko-

rostettu eri toimenpiteiden yhteisvaikutusta tavoitteiden saavuttamiseksi. Itä-Suomen ohjelmaesityksessä on neljä toimintalinjaa: yritykset ja niiden toimintaympäristö, osaaminen ja työvoiman valmiudet, maaseutu sekä rakenteet ja hyvä ympäristö. Nämä neljä toimintalinjaa on kukin nimikoitu yhden rahaston vastuulle. Tämä rakenne on selkeä ohjelman seurannan ja toteuttamisen kannalta.

Ohjelmien valmistelu jatkuu ns. täydennysosien tekemisellä. Ne sisältävät ohjelmien toteuttamisen kannalta tärkeitä yksityiskohtia mm. kuvaukset toimenpidekokonaisuuksista, joiden pohjalta hankkeet valitaan ja rahoitetaan. Täydennysosasta päättäminen kuuluu seurantakomitealle ja sen hyväksymisen takaraja on kolme kuukautta ohjelman hyväksymisen jälkeen. Tarkoitus on, että luonnos täydennysosasta toimitettaisiin komissiolle jo lähiviikkojen aikana. Näin voitaisiin antaa ohjelmaesitystä yksityiskohtaisempi kuva ohjelmien sisällöstä ja helpottaa neuvottelua.

Ohjelmaesitykset löytyvät aluekehitysosan kotisivuilta osoitteesta

www.intermin.fi/suom/alue/ajankoht.html

Pekka Urjanheimo

Uudet tavoite 2 -ohjelmat jätetään joulukuussa komissiolle

Uuden rakennerahastokauden Suomen tavoite 2 -ohjelmien valmistelu on aikataulutettu siten, että ohjelmat voidaan käsitellä valtioneuvostossa viikolla 50 ja jättää sen jälkeen komissiolle ennen vuodenvaihdetta.

Länsi-Suomen ja Etelä-Suomen esitykset tavoite 2 -ohjelmiksi jätettiin sisäasiainministeriölle 17.9. Tämän jälkeen alueilla on jatkettu ohjelmien täydennysosien valmistelua. Ministeriöiden ja maakuntien kanssa on pidetty kokouksia, joissa ohjelmaesityksiä on kommentoitu mm. kaupunkipolitiikan näkökulmasta sekä ympäristö- ja tasa-arvoasioiden ja saariston huomioimisesta. Myös ohjelmien määrällisten tavoitteiden asettaminen ja indikaattoreiden mää-

rittely on vielä kesken. Samoin alueet tarkistavat ohjelmien rahoitustaulukoita ministeriöiden antaman palautteen perusteella.

Marraskuun ensimmäisellä viikolla alueet toimittavat sisäasiainministeriölle tarkistetut ohjelmaversiot. Keskeisimmät kysymykset kuten EU-rahoituksen taso, EAKR:n ja ESR:n keskinäinen rahoitussuhde sekä valtio/kuntarahoituksen osuus kansallisesta julkisesta rahoituksesta, on neuvoteltu yhteisymmärryksessä niin ministeriöiden kuin maakuntien kanssa.

Ohjelman jatkovalmistelussa on kunnioitettu maakuntien sopimaa ohjelmastrategiaa. Tältä pohjalta myös edetään eteenpäin. Ensimmäinen epävirallinen keskustelu komis-

sion edustajien kanssa käydään ennen ohjelman jättämistä. Tällöin keskustelun tarkoituksena on informoida komissiota ohjelman strategiasta ja varmistaa, että ohjelma sisältää kaikki tarvittavat osiot.

Ohjelman jättämisen jälkeen komissiolla on kymmenen päivää aikaa tarkistaa, että ohjelma on ”hyväksytävästi vastaanotettu” ja antaa tästä tieto jäsenmaalle. Tämän jälkeen käydään mahdolliset neuvottelut komission ja jäsenmaan kanssa. Tavoite 2:n osalta mahdolliset neuvottelut käydään ensi vuoden alkupuolella. Komission sisäisten organisaatiomuutosten vuoksi on toivottavaa, että asiat voidaan hoitaa nykyisin Suomen asioita valmistelevien virkamiesten kanssa ennen maaliskuun loppua, jolloin osa henkilöistä siirtynee uusiin tehtäviin.

Kansallisesti ohjelmat käsitellään ennen valtioneuvostoon viemistä EU-asiain komitean jaosto 4:ssä. Lisäksi järjestöillä on mahdollisuus antaa kommenttinsa ohjelmiin marraskuun aikana valmistelutyöryhmän kokouksessa.

Kaisa-Leena Lintilä

Tavoite 2 -ohjelma loppusuoralla

Kauden 1997–1999 tavoite 2 -ohjelma, kuten muutkin EU-ohjelmat, on loppusuoralla. Kuluneen syksyn aikana on 2-alueittain selvitetty ohjelman varojen käyttötilannetta mahdollisimman tarkkaan hallinnonaloittain sekä kartoitettu mahdollisia rahoituksen uudelleensuuntaamisen tarpeita. Syyskuun lopussa ohjelman EU-varoista oli hankkeisiin sidottu tai varattu 90 prosenttia. Viimeisen 10 prosentin eli noin 80 miljoonan markan käyttämiseksi on kuitenkin hankkeita tiedossa runsaastikin. Varsinkin EAKR:n rahoitusta alueilla olisi valmiutta käyttää yli kehyksenkin. Jossain määrin tilannetta on helpottanut ohjelmaan euron kurssitarkistuksesta aiheutunut markkamääräinen lisärahoitus, jota on hakemuksesta myönnetty alueiden toteutusvalmiille hankkeille. ESR-rahoituksen osalta erällä alueilla on osa kehyksestä jäämässä käyttämättä. Siksi ESR-varoja on siirretty ja vielä siirretään alueiden välillä rahoituksen täysimääräisen käytön varmistamiseksi. Lähinnä Etelä-Karjalasta ja Päijät-Hä-

meestä siirretään ESR-rahoitusta Keski-Suomeen sekä pienempiä määriä myös Varsinais-Suomeen ja Keski-Pohjanmaalle. Tämä tapahtuu luovuttavien alueiden kanssa hyvässä yhteisymmärryksessä pitäen samalla kansallinen kokonaisuus mielessä.

Ohjelman seurantakomitea pitää syksyn kokouksensa marraskuun lopussa tällä kertaa Loviisassa. Seurantakomitea käy läpi ohjelman toteutustilanteen, kuulee loppuvuoden toteuttamissuunnitelman ja vahvistaa alueille em. euron kurssitarkistuksesta aiheutuvien lisävarojen käyttöpäätökset sekä tekee vielä viimeiset pienet tarkistukset rahoitussuunnitelmaan. Lisäksi seurantakomitealle esitellään nykyisen ohjelmakauden ajan toimineiden hankeasiain miesten toiminnan organisoinnista tehty selvitys ja keskustellaan sen suosituksista tulevaa kautta silmällä pitäen. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla EAKR- ja ESR-osarahoittamien hankkeiden vaikutavuusselvitys esitellään niinkään komitealle. Asialistalla on myös kat-

saukset tulevien tavoite 2 -ohjelmien valmistelutilanteeseen sekä uuden hallintolain valmisteluun.

Vaikka nykyisen ohjelman rahoituksen sitoumuspäätökset on tehtävä vuoden loppuun mennessä voi hankkeiden käytännön toteutus jatkoa siis vielä kaksi vuotta. Näin olen myös ohjelman seuranta ja raportointivastuu jatkuu. Nykyinen seurantakomitea on asetettu nimenomaan kauden 1997–1999 ohjelman seurantaan, joten lienee selvää että komitea jatkaa työtään aina maksatuskauden päättymiseen ja loppuraportin hyväksymiseen saakka. Tämä varsinkin siksi, että tulevien tavoite 2 -ohjelmien maantieteellinen alue poikkeaa täysin nykyisestä ohjelma-alueesta, eikä tulevien Etelä- ja Länsi-Suomen seurantakomiteoiden tehtäviin kovin luontevasti sovellu tämän kauden ohjelman seuranta. Sama asetelma on tietysti tavoite 5b -ohjelmassa. Käytännössä komiteoiden toiminta voitaneen maksatuskauden aikana järjestää siten, että raportointi ja seuranta hoidetaan pitkälti kirjallista menettelyä noudattaen. Tästäkin on tarkoitus keskustella seurantakomitean kokouksessa Loviisassa.

Tarja Arajärvi

Tavoite 5b -ohjelmassa loppurutistus

Suomen tavoite 5b -ohjelmassa keskitytään parhaillaan ensi sijassa keinoihin, joilla ohjelmavarat saadaan käyttöön täysimääräisesti. Kesäkuun lopun tietojen mukaan ohjelman EU-varoista oli sidottu 82,5 prosenttia. Viimeisen vuosipuoliskon aikana on siis vielä kirittävä, jotta tavoitteeseen päästään. Tällä hetkellä voidaan olettaa, että ohjelmavarat saadaan kokonaan sidotuiksi vuoden loppuun mennessä. Hankkeita on käynnistetty 5b-varoilla kaikkiaan yhteensä 9 300.

Alueelliset erot EU-varojen sidonta-asteessa ovat tasoittuneet vuoden 1998 lopun tilanteeseen verrattuna. Pääosa 14:stä maakunnasta on käyttänyt yli 80 prosenttia EU-varoista. Lähes 90 prosenttia EU-varoista tai jopa sen yli ovat seurantatietojen mukaan käyttäneet Uudenmaan, Etelä-Karjalan ja Etelä-Pohjanmaan 5b-alueet. Runsaasti kirittävä on vielä Itä-Uudenmaan, Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen 5b-alueilla.

Eri rahoittajaviranomaistahoilla on esittyy kiivaasti ohjelmakelpoisia

hankkeita. Erityisesti TE-keskusten maaseutuosastot ovat aktiivisesti juosseet kokoon maatalousrahaston hankkeita. Sosiaalirahaston puolella on puolestaan siirretty ESR-varoja maakuntien suostumuksella alueiden välillä niille alueille, joissa ESR-rahoitukselle on ollut lisäkysyntää.

Ohjelmavarojen täysimääräisen sidonnan tavoitteeseen liittyy oleellisesti hankerekistereiden luotettavuus. Paljon työtä on jo tehty ja joudutaan vielä tekemään eri tahoilla, jotta hankerekisterit saadaan vastaamaan todellista tilannetta. Rekistereiden tarkistus jatkuu ensi vuoden puolelle, jolloin ohjelman päätöstiedot tavallaan lyödään lukkoon ja ilmoitetaan vielä tekemään eri tahoilla, jotta hankerekisterit saadaan vastaamaan päätöstietoja vastaavasti. Viimeiset maksatukset on tehtävä vuoden 2001 loppuun mennessä.

Ohjelmakauden (1995–1999) viimeinen 5b-seurantakomitean kokous pidetään alustavan aikataulun mukaan Helsingissä 9. tai 10. joulukuuta. Kokouksen pääasioita ovat

nimenomaan ohjelman päättämiseen liittyvät kysymykset. Kokouksessa keskustellaan myös ohjelmaan kuuluvista arvioinneista. Väliarviointi on valmistunut ja jälkiarviointi käynnistetään ensi vuoden alussa. Seurantakomitea kokoontuu muodossa tai toisessa myös vuosina 2000–2001, jolloin sen päättehtävä on hankkeiden maksatusten seuranta.

Pasi Rantahalvari

Tavoite 6 -ohjelma

Tavoite 6 -ohjelman seurantakomitea kokoontuu Helsingissä 22.11.1999. Kokouksessa käsitellään ohjelman toteutumista ohjelma- ja alueatasolla, maakunnittaista rahoitustilannetta sekä valmistaudutaan ohjelman sulkemiseen. Lisäksi ohjelman arvioijat esittelevät kokouksessa loppuraporttinsa.

Seurantakomitea toimii myös tavoite 6 -alueella toteutettavan LEADER-yhteisöaloitteen seurantakomiteana, joten se saa tilannekatsauksen sekä nykyisin toteuttavasta LEADER-ohjelmasta että uuden kauden ohjelman valmistelutilanteesta. Lisäksi myös LEADER-ohjelman arvioijat antavat raporttinsa kokoukselle.

Maakuntien liittojen edustajat ja tavoite 6 -sihteeristö ovat syksyn aikana useampaan otteeseen tarkastelleet ohjelman loppukauden toteutusta. Maakunnilta saatujen käyttösuunnitelmien mukaan ohjelman toteutumiseen voidaan suhtautua jokseenkin rauhallisin mielin. Alueilla on runsaasti rahoitettavia hankkeita eikä varattujen kehysten täyttymisessä näyttäisi tältä osin olevan ongelmia.

Kehysten täyttymiseen liittyvät ongelmat ovatkin ohjelman sulkemiseen liittyvissä menettelyissä. Kaikki ohjelmien varat pitää sitoa 31.12.1999 mennessä hankkeisiin eikä päätöksiä voi tämän päivämäärän jälkeen muuttaa. Tämä asettaa ohjelman seurantajärjestelmille kovat vaatimukset oikean reaaliaikaisen tiedon tuottamiseksi, jotta jo päättyneistä hankkeista mahdollisesti vapautuvat varat saadaan uudelleen siddottaviksi ennen vuoden vaihdetta. Oman lisämausteensa tuo se, että ohjelma suljetaan toimenpidekokonaisuuksittain, mikä merkitsee, sitä, että yhden kokonaiskehysten sijasta tulee useita osioita, joiden varojen käyttö tulee varmistaa rahoitus-

suunnitelman mukaisesti. Komissio on kylläkin jossain määrin helpottanut tilannetta antamalla käyttöön joustoja, joita tietysti rajoituksin voidaan käyttää saman rahaston eri toimenpidekokonaisuuksien välillä.

Seurantakomitean toukokuussa hyväksymä uusi rahoituskehys vastaa melko hyvin alueiden tarpeita eikä marraskuun kokouksessa ole tarpeen tehdä esityksiä rahoituskehysten muuttamiseksi. Sen sijaan joudutaan varautumaan muutosten tekemiseen nopealla aikataululla joulukuussa, kun kehystä vielä tarkistetaan vastaamaan lopullista toteumaa. Tätä varten seurantakomitea joutuu kokouksessaan sopimaan päätöksentekomenettelystä, jolla rahoituskehysten muutokset voidaan tarvittaessa tehdä nopeasti.

Tavoite 6 -ohjelmaa vaivannut kansallisen ja EU-rahoituksen epäsuhta, jonka on aiheuttanut kansal-

lisen rahoituksen liian suuri suhteellinen käyttö EU-rahoitukseen nähden, ollaan saamassa ratkaistuksi. Tilannetta on korjattu tekemällä loppukaudella rahoituspäätöksiä, joissa EU-rahoituksen osuus on huomattavasti suurempi kuin ohjelman mukainen keskimääräinen 50/50 -suhde.

Komission aluepolitiikan pääosaston mukaan ohjelmaa suljettaessa ei tule ongelmia, jos EU-rahoituksen osuus jossakin toimenpidekokonaisuudessa jää alle ohjelma-asiakirjassa mainitun suhteen, mutta täysimääräisen EU-rahoituksen saamiseksi toimenpidekokonaisuuden kokonaiskehysten täytyy tällöin ylittyä, jolloin siihen sidotaan kansallista julkista rahoitusta yli kehysten.

Marja Taskinen

Suomen tavoite 2 -alueista komission päätös lähiaikoina

Taluspoliittinen ministerivaliokunta päätti 23.6.1999 Suomen ehdotuksesta tavoite 2 -alueiksi uudelle ohjelmakaudelle. Kesän ja alkusyksyn aikana komission kanssa neuvoteltiin ehdotuksesta ja toimitettiin lisätietoja lähinnä kuntaa pienemmistä saaristoalueista ja Ahvenanmaan alueista.

Tällä hetkellä komissiossa on jo aloitettu Suomen ehdotuksen sisäinen päätösprosessi. Lopullista päätöstä odotellaan marraskuussa tai joulukuun alussa.

Seuraavassa on esitetty Suomen ehdotus ns. standarditaulukon muodossa eli alueet sen mukaan, minkä rakennerahastoasetuksen artiklan 4 kohdan ne täyttävät.

Katso sivu 7!

Edellä olevin artiklan 4 eri kohtien perusteella tavoite 2 -ehdotuksen väestömäärä jakautuu seuraavasti:

väkiluku 31.12.1998

teolliset	977 550
maaseutumaiset	403 159
urban-alueet	165 368
saaristoalueet	12 303
Ahvenanmaa	15 091

yhteensä 1 573 471

Ilkka Salonen

RAKENNERAHASTOASETUKSEN ARTIKLAN 4, KOHDAN 5 PERUSTEET TÄYTTÄVÄT ALUEET (teollisen tuotantorakenteen alueet)

<i>maakunta</i>	<i>alue</i>	<i>vl 98</i>
VARSINAIS-SUOMI	<i>seutukunta:</i> Vakka-Suomen	42 015
SATAKUNTA	<i>seutukunnat:</i> Rauman Porin	177 914
KANTA-HÄME	<i>koko maakunta</i>	164 914
PIRKANMAA	<i>seutukunnat:</i> Etelä-Pirkanmaan Itä-Pirkanmaan Koillis-Pirkanmaan Pohjois-Pirkanmaan	88 772
PÄIJÄT-HÄME	<i>koko maakunta</i>	197 443
KYMENLAAKSO	<i>seutukunta:</i> Kotka-Haminan	89 600
ETELÄ-KARJALA	<i>seutukunnat:</i> Lappeenrannan Imatran	111 010
KESKI-SUOMI	<i>seutukunnat:</i> Jämsän Äänekosken	53 188
KESKI-POHJANMAA	<i>seutukunta:</i> Kokkolan	52 694

RAKENNERAHASTOASETUKSEN ARTIKLAN 4, KOHDAN 6 PERUSTEET TÄYTTÄVÄT ALUEET (maaseutumaiset alueet)

VARSINAIS-SUOMI	<i>seutukunnat:</i> Åboland-Turunmaan <i>kunnat:</i> Rymättylä Velkua	25 325
SATAKUNTA	<i>seutukunta:</i> Pohjois-Satakunnan	30 776
ETELÄ-KARJALA	<i>seutukunnat:</i> Länsi-Saimaan Kärkikuntien	27 094
KESKI-SUOMI	<i>seutukunnat:</i> Jyväskylän Kaakkoisen Keski-Suomen Keuruun	168 899
ETELÄ-POHJANMAA	<i>seutukunnat:</i> Suupohjan Eteläisten Seinänaapurien Kuusiokuntien Järvisseudun	108 779
POHJANMAA	<i>kunta:</i> Maksamaa	1 133
POHJOIS-POHJANMAA	<i>seutukunnat:</i> Ylivieskan <i>kunta:</i> Hailuoto	41 153

RAKENNERAHASTOASETUKSEN ARTIKLAN 4, KOHDAN 7 PERUSTEET TÄYTTÄVÄT ALUEET (urban-alueet)

VARSINAIS-SUOMI	<i>kunta:</i> Turku (vain seuraavat kaupunginosat: Varissuo, Pääskyvuori, Lauste, Halinen, Kurala, Itäharju, Kohmo, Huhkola, Vaala, Skanski ja Kupittaa)	29 221
PIRKANMAA	<i>kunta:</i> Tampere (vain Hervannan kaupunginosa)	20 654
POHJOIS-POHJANMAA	<i>kunta:</i> Oulu	115 493

RAKENNERAHASTOASETUKSEN ARTIKLAN 4, KOHDAN 9 B PERUSTEET TÄYTTÄVÄT ALUEET (saaristoalueet)

UUSIMAA	<i>kunnat:</i> Inkoo (myös Storrarnsjö-Hirdal, Barö, Rafsö, Degerö, Stavö)** Tammisaari (myös Bromarv, Trollshovda, Lindö, Svedja-Öby, Odensö-Norrby-Båsa)**	2 529
VARSINAIS-SUOMI	<i>kunnat:</i> Halikko (myös Angelnemi, Angelansaari)** Särkisalo (myös Isoluoto, Kaukassalo)** Askainen (myös Lempisaari, Livonsaari)** Merimasku (myös Otavan saari)** Piikkiö*	2 294
ITÄ-UUSIMAA	<i>kunnat:</i> Porvoo (myös Emäsalo, Vässölandet, Tirmo-Fagersta)** Sipoo (myös Kitö, Löparö)** Pernaja (myös Sarvsalö, Kabböle-Isnäs, Tjuvo, Strömsland)** Ruotsinpyhtää (myös Vahterpää, Gäddbergsö)**	2 866
POHJANMAA	<i>kunnat:</i> Maalahti* Mustasaari (myös Köklot, Raippaluoto, Värilax)** Oravainen (myös Oxkangar)** Luoto (myös Eugmo)**	4 614
AHVENANMAA	<i>seutukunnat:</i> Maarianhaminan (ei kuitenkaan Maarianhaminan kaupunki) Föglön	15 091

* mainituissa kunnissa olevat saaret, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä

** lisäksi suluissa erikseen mainitut saaret ja muut nimetyt alueet, joihin on kiinteä tieyhteys

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG III -valmistelutilanne

Komission esitys yhteisöaloitteiden suuntaviivoiksi

Euroopan komissio päätti 13.10.1999 esityksestään yhteisöaloitteiden suuntaviivoiksi ja yhteisöaloitteiden maittiseksi jaokselle 2000–2006. Suuntaviivaesitys löytyy [www-osoitteesta](http://www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/official/interreg3/index_en.htm):

http://www.inforegio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/official/interreg3/index_en.htm

Kuten edellisessä Alue-Integraattorissa uumoiltiin, komission esitys INTERREG-suuntaviivoiksi noudattaa pitkälti keväällä julkaistun työperin linjauksia. Komissio on ottanut huomioon keväällä esitettyjä kommentteja ja lieventänyt mm. ”yksi ohjelma rajaa kohden” -periaatetta. Suomen osalta ei esitetä muutoksia tukikelpoisten INTERREG A -alueiden luetteloon, mutta suuntaviivoissa säilyy mahdollisuus ottaa mukaan ohjelmatyöhön myös varsinaisiin INTERREG-alueisiin rajoittuvia alueita. B-alueiden osalta esitetään alustavasti kahta ohjelmaa — Itämeren ja Pohjoisen Periferian ohjelmat — joihin Suomi osallistuisi. A-, B- ja C-ohjelmaesitykset voidaan jättää erikseen tai toisiinsa liittyvinä suurempina kokonaisuuksina, jolloin myös komission rahoituspäätös tehdään tämän mukaisesti. Näyttää kuitenkin siltä, että C-osion valmistelu tulee kulkemaan omaa rataansa ja konkretisoitumaan vasta ensi vuoden aikana. Epäselvin tilanne on INTERREGin ja ulkosuhdeohjelmien (erit. PHARE ja TACIS) välisen koordinoinnin osalta. Komissio on luvannut tehdä ensi vuoden aikana lisää esityksiä koordinoinnin parantamiseksi. Kullekin jäsenmaalle osoitetaan yksi yhteinen potti INTERREGiä varten, jonka jäsenmaa voi jakaa vapaasti osioittain, rajoittain ja ohjelmittain, kuitenkin niin että A-osioon tulee osoittaa 50–80 prosenttia ja C-osioon 6 prosenttia maakohtaisesta rahasta. Suomelle esitetään INTERREGiin yhteensä 129 miljoonaa euroa, eli 50,8 prosenttia Suomen koko yhteisöaloitepotista. Suomen osuus koko EU:n INTERREG-potista (4 875 milj. euroa) on 2,6 prosenttia. Koska kyse on nollasumma-pelistä, mahdollisuudet muuttaa rahanjakoesitystä ovat vähäiset.

Suuntaviivaesityksen käsittelyaikataulu komissiolla

Syksyn aikana jäsenmaat ja Euroopan Parlamentti pääsevät sanomaan oman sanansa komission esityksistä. Lokakuun lopulla komissio käy bilateraalista keskustelua kaikkien jäsenmaiden kanssa. Esityksistä informoidaan laajemmin komission järjestämässä seminaarissa 29.11.1999. Sitä seuraavana päivänä, 30.11.1999, esityksiä käsitellään virallisesti ”Aluekehityksen ja alueellisen uudelleenjärjestelyn komiteassa”, jossa kaikki jäsenmaat ovat edustettuna. On vielä epäselvää tullaanko asia tuomaan vielä toistamiseen em. komiteaan sen jälkeen kun parlamentin näkemykset on saatu. Komissiosta saatujen arvioiden mukaan lopullinen päätös suuntaviivoista ja rahojen maittaisuudesta jaosta voitaisiin tehdä joko aivan vuoden lopussa tai tammikuussa 2000. Tämän jälkeen jäsenmailla on kuusi kuukautta aikaa jättää uudet ohjelmaesitykset komissiolle. Näyttää siltä edelleenkin todennäköiseltä ettei uusia ohjelmia voida hyväksyä ennen kuin myöhään syksyllä 2000, jolloin niiden toteuttaminen voinee alkaa aikaisintaan vuoden 2001 alussa. Uudella ohjelmakaudella rahoitettavat toimet ovat kuitenkin tukikelpoisia vuoden 2000 alusta, mikäli ohjelmaesitykset jätetään viimeistään 30.4.1999 (muussa tapauksessa jättämispäivästä lähtien).

Keskushallinnon työryhmä asetettu

Sisäasiainministeriö asetti 17.9.1999 työryhmän koordinoimaan keskushallinnon näkemyksiä INTERREG-ohjelmien valmistelussa. Työryhmässä ovat sisäasiainministeriön lisäksi edustettuna ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenneministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus ja Suomen Kuntaliitto. Maakuntien liittojen pysyväksi asiantuntijajäseniksi on kutsuttu maakuntajohtaja **Esko Lotvonen**. Työryhmän puheenjohtajana on **Harry Ekestam** ja sihteerinä **Petri Haapalainen**, molemmat sisäasiainministeriöstä. Työryhmän ensimmäi-

nen kokous pidettiin 20.9.1999, jolloin informoitiin INTERREG III:n valmistelutilanteesta ja päätettiin työsuunnitelmasta. Päätettiin myös karottaa nykyisten ohjelmien valmistelutyötä ja näkemyksiä hallintomalleista. Toisessa kokouksessa, joka pidettiin 12.10.1999, keskusteltiin alustavasti komission suuntaviivaesityksestä (5.8.1999 versio) ja tulevasta ohjelmarakenteesta. Näiden asioiden käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa, joka pidetään 8.11.1999. Päätettiin myös pyytää kaikkien maakuntien näkemykset ohjelmarakenteesta.

Valmistelutyön eteneminen Suomessa

Suomen kannanotot suuntaviivaesitykseen tullaan käsittelemään alue- ja rakennepolitiikan jaostossa marraskuussa, ennen em. komiteakäsittelyä. Kananottojen laadinnassa otetaan huomioon eri tahoilta saadut näkemykset. Keskusteluja naapurimaiden, erityisesti Ruotsin kanssa on tehostettu.

Kansalliset päätökset ohjelma-alueista ja rahan jakamisesta eri osioiden ja ohjelma-alueiden kesken tehdään kun komissio on tehnyt lopulliset päätöksensä suuntaviivoista ja rahanjaosta. Heti sen jälkeen, todennäköisesti tammikuun alkupuolella, annetaan ohjeet ao. alueellisille valmisteluorganisaatioille uusien ohjelmien laatimiseksi. Tässä vaiheessa lähdetään siitä, että useimmat ohjelmat voitaisiin jättää komissiolle 30.4.1999 mennessä.

Edellä mainitussa aikataulussa pysyminen edellyttää, että alueilla on hyvä valmius ohjelmaesitysten laatimiseen. Nykyisillä INTERREG II A -ohjelma-alueilla on varauduttu uuteen ohjelmakauteen ja eräillä alueilla alustava ohjelmatyö on jo pitkällä. Länsirajalla ja pohjoisilla alueilla on keskitytty uuden ohjelman sisältöön, itärajalla (Karjala) ja etelärannikolla on kehitely yhteistyön organisointia (erit. Euregio-konseptia). Uuden Itämeren INTERREG III B -ohjelman valmistelutyö käynnistyy 5.11.1999, jolloin pidetään asiaa koskeva valmisteleva kokous Helsingissä.

Harry Ekestam

Itämeren INTERREG II C -ohjelman viimeiset rahat jaossa

Ohjelman ohjauskomitea (Steering Committee) kokoontui kuudennen kerran 2.–3.9.1999, tällä kertaa Uumajassa. Suomesta kokoukseen osallistuivat **Risto Kärkäinen** ympäristöministeriöstä (ohjauskomitean puheenjohtaja), **Harry Ekestam** ja **Petri Haapalainen** sisäasiainministeriöstä sekä **Martti Ahokas** Keski-Suomen liitosta. Keskeisenä asiana oli päättäminen kolmannen ja samalla viimeisen avoimen hakukierroksen hankkeista. Yhteensä 14 arviointikelpoisesta hankkeesta komitea hyväksyi 11 hanketta, mikä nosti sitomisasteen 96 prosenttiin. Jäljelle jäi noin 1 miljoonaa euroa EU-rahaa, ml. indeksointivarat. Komitea päätti avata kuukauden pituisen kohdistetun hakemus-kierroksen jo hyväksytyille hankkeille täydennyshakemusten tekemistä varten. Kokouksessa sovittiin ha-kuohjeista ja menettelyistä. Saaduista hakemuksista päätetään kirjallisella menettelyllä. Päätettiin valmistella rahoitustaulukon muutosesitys jätettäväksi komissiolle loka-/marraskuun vaihteessa. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin KIE-partnereiden paremmasta kytkemisestä ohjelmaan (CADSES-ohjelman edustajien alustuksen pohjalta) sekä päätettiin käynnistää uuden ohjelman valmistelu.

Täydennyshakemuskierros käynnistettiin heti kokouksen jälkeen. Asiasta ilmoitettiin sekä ohjelman kotisivulla että suoraan kohdejoukolle, eli kaikille hyväksytyille hank-

keille. Määräaikaan 1.10.1999 mennessä saatiin 28 hakemusta, joiden hakema EU-rahoitus oli yhteensä runsaat 2 miljoonaa euroa. Näistä kolme on vetänyt hakemuksensa takaisin. Sihteeristön valmistelun perusteella esitetään hyväksyttäväksi 19 hanketta, useat supistetussa muodossa (yhteensä noin 0,8 miljoonaa euroa). Kirjallinen menettely käynnistetään lokakuun lopussa ja päättyy marraskuun puolivälissä. Suomen kansallinen neuvoo-antava komitea käsittelee esitystä 4.11.1999.

Esitykset ohjelma-asiakirjan ja rahoitustaulukoiden muutoksista valmisteltiin syyskuussa ja laitettiin kirjallisella menettelyllä seurantakomitean hyväksyttäväksi. Rahoitustaulukoiden muutoksissa on otettu huomioon indeksointivarat, teknisen avun lopullinen budjetti sekä täydennyshakemuskierroksen arvioitu toimenpidekokonaisuuksittainen kohdentuminen. Kirjallisessa menettelyssä ei tullut huomautuksia, joten esitys toimitetaan komission hyväksyttäväksi loka-/marraskuun vaihteessa.

Ohjauskomitean kokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti komissiolle on lähetetty kirje, jossa esitetään eräiden KIE-partnereiden tuotamien palveluiden hyväksymistä rahoitettavaksi EAKR-varoin (INTERREG-ohjelman budjetista).

Ohjelman väliarviointiin liittyvä raportti, jossa tarkastellaan ohjelman valmistelua, hallintoa ja käyntiinlähtöä, toimitettiin seurantakomitean

jäsenille syyskuun lopulla. Komitean jäseniä pyydettiin kommentoimaan raporttia lokakuun loppuun mennessä. Raportti käsitellään ja hyväksytään marraskuun seurantakomiteakokouksessa, jonka jälkeen se julkaistetaan.

Väliarviointiin liittyvä ensimmäinen ns. seuranta- ja indikaattoriworkshop pidettiin Lybeckissä lokakuun puolivälissä. Kohdejoukkona oli ohjelma-alueen eteläosien sekä kolmannella hakukierroksella hyväksytyt hankkeet. Vastaava tilaisuus muille hankkeille järjestetään 25.–26.11.1999 Tukholmassa.

Ohjelman toteuttamiseen osallistuvien jäsenmaiden EAKR-viranomaisten edustajat kokoontuivat 18.10.1999 Kööpenhaminassa käsittelemään ohjelman valvontaan ja tarkastukseen liittyviä asioita. Suomesta osallistui **Harry Ekestam**. Kokouksessa sovittiin paikan päällä tarkastettavien hankkeiden valinnasta. Lisäksi vahvistettiin, että projektihallintoon kuuluvasta kuittien tarkastuksesta mahdollisesti aiheutuvat lisäkustannukset (ostopalveluista) voidaan rahoittaa projektibudjetista.

Ohjelman seurantakomitea kokoontuu seuraavan kerran 19.11.1999 Kööpenhaminassa, jolloin käsitellään mm. ohjelman väliarviointiraporttia, uuden ohjelman ex-ante-arvioinnin järjestämistä sekä useita raportointi- ja ilmoitusluonteisia asioita.

Harry Ekestam

URBAN-yhteisöaloite vuosina 2000–2006

Komissio on päättänyt indikaatiivisesta URBAN-yhteisöaloitevarojen jaosta jäsenmaiden kesken. Suomelle tulee 5 milj. euroa ja yksi ohjelma-alue. Suomen markoissa tämä merkitsee noin 30 miljoonaa markkaa. Samaa summaa esitetään myös Ruotsille, Tanskalle ja Irlannille. Varojen

jako on komission mukaan tehty puhtaasti tilastollisin perustein: väestön määrä tiheästi asutuilla kaupunkialueilla (Suomessa 1 256 000 asukasta), työttömien määrä (86 000) ja pitkäaikaistyöttömien määrä näillä alueilla (32 000). Kaiken kaikkiaan rahaa on käytössä 700 miljoo-

naa euroa, jolla aiotaan rahoittaa 50 hanketta. Nykykaudella (1994–99) varoja on käytössä 900 miljoonaa ja hankkeitten yhteismäärä on 116.

EU-rahoitus olisi Suomessa ensi kaudella siten vuodessa noin 4,3 miljoonaa markkaa.

Ohjelman näkyvyys ja varojen käytön intensiivisyys

Komission luonnoksessa ohjeiksi uudelle ohjelmakaudelle esitetään, että julkiset ohjelma-alueen menot olisivat vähintään 500 euroa asukasta kohden (kaksinkertainen nykyohjelmiin verrattuna). Tämä merkitsee

➤ ➤ ➤

URBAN 1997–1999

• Ohjelmia	2 kpl
• EU-tuki	7.89 milj. euroa
• Toteutus aika	2,5–3,5 v.
• Tuki/vuosi	2,3–3,2 milj. euroa
• Asukkaita	57 000

URBAN 2000–2006 esitys:

• Ohjelmia	1 kpl
• EU-tuki	5 milj.euroa
• Toteutus aika	noin 7 v.
• Tuki/vuosi	0,7 milj. euroa
• Asukkaita	20 000–40 000 (arvio)

sitä, että jos valitaan 40 000 asukkaan kohdealue ja tuen pitää olla 500 euroa/asukas, hankkeen julkisten menojen tulisi olla 20 miljoonaa euroa. Kun EU-rahoituksen osuus on 25 prosenttia, kansallista rahaa on löydettävä silloin 15 milj. euroa. Komission esityksen mukaan rahoitusosuus tavoite 1 -alueen ulkopuolella voi olla maksimaalisesti 50 prosenttia, jolloin Suomen hankkeen piiriin tulisi siten vähintään 20 000 asukasta.

Komissio edellyttää, että ohjelmalla on työllisyyspoliittisia vaikutuksia ja että se vaikuttaa myös laajemman alueen taloudelliseen, sosiaaliseen, ympäristölliseen sekä fyysiseen kehitykseen. Komissio pyrkii siis ohjeillaan korkeaan tuki-intensiivisyyteen ja ohjelman ”näkyvyyteen”.

Ohjelma-alueen valinta

Kun hallitus 23.6.1999 päätti esittää komissiolle, että tavoite 2 -ohjelmaan sisällytetään ongelmallisia kaupunkialueita Turusta ja Tampereelta, talouspoliittinen ministerivaliokunta totesi URBAN-yhteisöaloitteesta, että siihen ”on tarkoitus ottaa mukaan pääkaupunkiseudulta sosiaalisten ongelmien kaupunginosa sen jälkeen, kun Suomen osuus URBAN-yhteisöaloitteen EU-rahoituksesta on selvinyt”.

Jäsenmaita kuullaan ennen lopullista päätöstä

Jäsenmaita ja Euroopan parlamenttia kuullaan vielä yhteisöaloitteiden ohjeista. Ohjeet (suuntaviivat) hyväksytään aikaisintaan joulukuun lopulla, luultavimmin vasta ensi vuoden alussa.

Ulla Blomberg

Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelman viimeinen hakukierros päättynyt

Ohjelman seuranta- ja hallintokomitea kokoontui Edinburghissa 26.–27.9.1999. Puheenjohtajana toimi **Jim Millard** Skotlannista. Suomea edustivat **Harry Ekestam** ja **Esko Lotvonen**. Viidennen hakemuskierroksen viidestä hankkeesta hyväksyttiin neljä (kaikki määrätyn ehdoin) ja yhtä kehoitettiin jättämään uusi hakemus. Tietoa hyväksytyistä hankkeista löytyy ohjelman kotisivulta (ks. jäljempänä). Viiden hakukierroksen jälkeen on yhteensä valittu rahoitettavaksi 25 hanketta ja sidottu 62 prosenttia ohjelmärahoituksesta (ml. mikroprojektit ja Northern Potential hanke).

Kokouksessa käsiteltiin myös Northern Potential -hanketta ja siihen liittyvää konferenssia (ks. jäljempänä) sekä eri mahdollisuuksia edistää rahoituskelpoisten hakemusten saamista. Viimeisellä hakukierroksella päätettiin hyväksyä myös ns. täydennyshankkeita, jotka tuovat selvää lisäarvoa alkuperäiselle hankkeelle, sekä hankkeita joilla ei ole skottilaista partneria, mutta joiden tulokset hyödyntävät Skotlantia.

Ohjelman kuudes ja viimeinen hakukierros päättyi 15.10.1999. Siihen saatiin ennätysmäärä hakemuksia, 24 varsinaista ja 7 täydennyshakemusta. Suomen kansallinen neuvonantava työryhmä (NRAG) käsittelee hakemuksia 16.11.1999 ja ohjelman seuranta- ja hallintokomitea (PMC) päättää hankkeista 26.–27.11.1999 Oulussa.

Edellisissä Alue-Integraattoreissa

mainittu ”The Common Potential for the Northernmost Europe” -konferenssi on nyt vahvistettu pidettäväksi 25.–26.11.1999 Oulussa. Konferenssiin on kutsuttu noin 120 osallistujaa kaikista neljästä ohjelma-alueesta. Myös muut kuin erikseen kutsutut voivat osallistua konferenssiin jos tilaa on. Asiasta kiinnostuneita pyydetään ilmoittautumaan 5.11.1999 mennessä. Ilmoittautuslomake ja konferenssin ohjelma löytyy seuraavasta osoitteesta:

<http://www.nordregio.a.se/actualities>

Kuten aiemmin on kerrottu ohjelman pääsihteeri **Mika Rantakoko** siirtyi uusin tehtäviin syyskuun puolivälissä ja hänen avustajansa **Tuovi Härmä** on nimetty ohjelmasihteeriksi. Häntä avustaa isäntäorganisaation edustaja **Kim Wasama** sekä NRAG-sihteerit. Tuovin tavoittaa puhelinnumerosta 08-321 4081, faksinumerosta 08-321 4055 ja sähköpostiosoitteesta

tuovi.harma@pohjois-pohjanmaa.fi

Suomen neuvonantavan työryhmän sihteerinä toimii **Jouko Jama** Lapin liitosta (puh.: 016-330 1231; sähköposti:

jouko.jama@lapinliitto.fi;

fax: 016-346 658). Ohjelmaa koskevaa informaatiota löytyy myös ohjelman kotisivulta:

www.scotnordic.com/northernperiphery

Harry Ekestam

Komiteat/Kokoukset

Tampereen ministerikokous vauhdittaa suunnitteluyhteistyötä

Euroopan aluesuunnittelun ja kaupunki-/aluepolitiikan ministerit kokoontuivat 4.–5. lokakuuta Tampereelle keskustelemaan kaupunkien kehittämisen ja aluesuunnittelun keskeisistä teemoista ja tulevasta yh-

teistyöstä. Puheenjohtajana toimi kaupunkipolitiikan osalta ministeri **Martti Korhonen** ja aluesuunnittelun osalta ministeri **Satu Hassi**. Kokous järjestettiin osana Suomen puheenjohtajuutta ja se houkutti pai-

kalle kaiken kaikkiaan 150 kokousedustajaa, heidän joukossaan yhdeksän ministeriä. Maanantaipäivän kokoukseen osallistui myös EU:n

aluepolitiikasta vastaava uusi komission jäsen **Michel Barnier**.

Kaupunkiteeman merkittävin saavutus oli päätös aloittaa kaupunkien kehittämistä koskeva yhteistyö jäsenmaiden ja komission kesken. Noordwijk'in kokouksessa jo pyrittiin tähän, mutta vasta nyt Suomen kaudella onnistuttiin. Jäsenvaltiot olivat yksimielisiä siitä, että tulevaisuudessa kaupunkipolitiikassa on otettava huomioon sekä kaupunkien sosiaaliset ongelmat että kaupunkien rooli aluekehityksen moottorina.

Suomi oli laatinut kokoukselle keskustelupaperin, joka sisälsi yhteenvedon kokemustenvaihdosta kaupunkien kehittämisessä eri jäsenmaissa (Urban Exchange Initiative I–III). Suomen esityksestä aloitetaan kaupunkien kehittämis-yhteistyö osana aluesuunnittelukomitean (CSD) toimintaa. Komitean alaisuuteen perustetaan epävirallinen kaupunkiasiantuntijoiden työryhmä, joka laatii Ranskan ministerikokouksen syksyllä 2000 konkreettisen toimenpideohjelman. Yhteistyöilmapiiri oli hyvä. Komissio ilmaisi halukkuutensa osallistua työhön.

Keskustelussa oli esillä Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivat (ESDP) -raportin johtava periaate "tasapainoisesta ja monikeskuisesta kaupunkiverkosta". Useat maat olivat ottaneet tämän periaatteen omakseen, ja mm. Kreikka on tavoite 1 -ohjelmassaan ottanut kaupunkien kehittämisen yhdeksi (kaikkiaan kolme) toimintalinjakseen. Ministeri Korhonen totesi, että on kysymys siitä, onko maassamme ainoastaan kuusi menestyvää kaupunkiseutua, vai 12 tai jopa 35. Useat maat korostivat kaupunkien ja maaseudun välisen vuoro-

vaikutuksen merkitystä. Erityisen huolestuneita oltiin pienten ja keskisuuren kaupunkien tulevaisuudesta. Myös suurkaupunkien sosiaalisia ongelmia korostettiin.

Sekä jäsenvaltiot että komissio tunnustivat, että kaupunkiulottuvuus tulee sisällyttää tärkeänä lähestymiskulmana uusiin rakennerrahasto-ohjelmiin. Jotta nykyisiä kaupunkipolitiikan suuntaviivoja ja tavoitteita voitaisiin hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, jäsenvaltioiden on juuri nyt aika pohtia, kuinka ne parhaiten edistävät kaupunkien kehittämiseen liittyvää integroitua lähestymistapaa kansallisessa politiikassaan ja rakennerrahastojen ohjelmointityössä.

Barnier korosti, ettei komission kiinnostus kaupunkien kehittämisasioita kohtaan ole herännyt vasta nyt ja palautti mieleen komission keskusteluasiakirjan "Green Paper on Urban Environment" vuodelta 1990. Barnier piti komission tiedonantoa "Kohti kaupunkien toimintaohjelmaa Euroopan unionissa" vuodelta 1997 symbolina siitä, miten komissio haluaa johdonmukaistaa politiikkaansa suhteessa kaupunkien kehittämiseen. Barnier kertoi, että komissio haluaa tulevassa politiikassaan integroida kaupunkipolitiiset tavoitteet yhteisön eri politiikkavälineisiin. Hän puhui etenkin siitä, miten ekologiset, kulttuuri- ja ympäristönäkökohdat tulee ottaa huomioon tavoite 1 ja 2 -ohjelmassa. Hän ilmoitti URBAN-yhteisöaloitteen (700 milj. euroa) lisäävän pääohjelmien kaupunkipoliittista panostusta ja korosti hyvien suunnittelukokemusten vaihtamisen merkitystä. Osa uuden URBAN-yhteisöaloitteen varoista käytetään tähän tarkoitukseen. Lopuksi hän totesi haluavansa jatkaa erilaisten kaupunkifoo-

rumien, kuten Helsinki Millennium konferenssin tukemista komission varoin.

Aluesuunnitteluyhteistyön osalta hyväksyttiin Suomen esittämä 12-kohtainen ESDP- toteuttamis- ja soveltamisohjelma. Tämän ohjelman puitteissa on tarkoitus jatkaa mm. aluesuunnittelun tutkimus- ja evaluointiyhteistyötä. Toisena kohtana mainittakoon "laajentumisen alueelliset vaikutukset EU:n jäsenmaissa ja ulkopuolisissa maissa". Jokaiselle 12:lle toimenpiteelle hyväksyttiin alustava aikataulu ja myös vastuutaho, joka on jäsenmaa tai komissio. Laajentumisen vaikutukset kiinnostavat sekä komissiota että jäsenvaltioita ja komissio lupasikin, että tämä näkökulma tulee sisällyttää komission toiseen koheesioraporttiin, joka valmistuu vuoden 2000 lopussa. Keskustelu osoitti, että myös tuleva aluesuunnitteluyhteistyö tulee rakentumaan nykyiselle työnjaolle ja laillisuus pohjalle. Komissio ei tule esittämään toimivaltansa laajentamista aluesuunnittelun osalta.

Suomen johdolla laadittu kokousaineisto ja kokouksen päätelmät löytyvät mm. sisäasiainministeriön kotisivulta www.intermin.fi/suom/eu/kokous.html. Komissio oli kääntänyt kokousta varten Potsdamissa hyväksytyt ESDP-raportin suomeksi. Tätä ennen raportti on käännetty ainoastaan englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Raportti tulee jakeluun sekä sisäasiain- että ympäristöministeriöstä, kun saamme siitä lisäkappaleita komissiosta.

Mårten Johansson
Ulla Blomberg

Lisätietoja myös Risto Kärkkäinen, YM, puh. 09-1991 9363.

Helsinki Millennium konferenssi 21.–22.10.

Eurooppalaisten kaupunkien tämänhetkinen kehittämispolitiikka ja kaupunkien tulevaisuus oli esillä Helsinki Millennium konferenssissa Finlandia-talolla 21.–22.10. Useissa puheenvuoroissa nostettiin esiin asukkaiden näkökulmasta lähtevä asioiden tarkastelu ja asukkaiden osallistuminen heitä koskevien asioiden suunnitteluun ja päätöksentekoon. Asukkaiden kokemana turvallisuus ja tarve myös itse luoda kaupunkia ovat tärkeitä, jotta kaupunkilaiset voivat tuntea asuinseutunsa omaksi ja sellaiseksi jonka hyväksi

kannattaa työskennellä.

Kaupunkien kehittämisen edellytys on, että eri toimijat — asukkaat, paikallis- ja valtionhallinto sekä Euroopan unioni — toimivat yhteistyössä kaupunkien monipuoliseksi kehittämiseksi. Kaupunkiseudulle tehty strategia tai visio halutusta kehityksen suunnasta on hyvä politiikan lähtökohta. Globalisoituneessa ja integroituneessa taloudessa kaupunkiseutujen tulevaisuus määrittää yhä enemmän kansakuntien tulevaisuutta. Perinteisen kehittämispolitiikan lisäksi tarvitaan tuoreita, uuden-

laisia ratkaisumalleja. Euroopassa on koettu tällä vuosikymmenellä huikaita muutoksia taloudellisissa, sosiaalisissa ja kulttuurisissa suhteissa. Muutokset kaupungeissa eivät ole olleet vähäisiä. Ympäristö ja ekologia on pidettävä esillä asioiden vaatimalla vakavuudella. Poliitiikan uusia lähtökohtia ovat muun muassa pehmeiden ja laadullisten arvojen huomioiminen kovien arvojen ohella, luovuuden ja oppimisen korostaminen: 'oppiva kaupunki', vähem-

millä panoksilla on saatava aikaan entistä enemmän, vuorovaikutus ja verkostoituminen korostuvat kaikissa asioissa, ihmisten välinen solidarisuus on tärkeä lähtökohta kaupunkipolitiikassakin. Uusien kaupunkiympäristöiden ymmärtämiseksi tarvitaan myös tutkimuksellista tietoa.

Konferenssiin osallistui yli 350 vierasta Euroopan kaupungeista, tutkimuslaitoksista ja yliopistoista, valtionhallinnosta, poliittisista elimistä sekä Euroopan unionin komissiosta. Konferenssi kuului Suomen EU-puheenjohtajuuskauden tapahtumiin. Konferenssin järjestelyistä vastasivat sisäasiainministeriö ja ympäristöministeriö yhdessä Helsingin kaupungin ja Eurocities-järjestön kanssa. Eurocities-järjestö piti konferenssin yhteydessä vuosikokouksensa. Suomesta järjestöön kuuluvat Helsingin, Tampereen ja Turun kaupungit.

Konferenssissa suomalaisina isäntinä toimivat kaupunginjohtaja **Eva-Riitta Siitonen** sekä ministerit **Satu Hassi** ja **Martti Korhonen**. Neljäs järjestäjätahon, Eurocities-järjes-

tön, edustajana esiintyivät mm. järjestön puheenjohtaja, Bilbaon pormestari, **Inaki Azkuna** ja Palermon pormestari **Leoluca Orlando**. Komissiosta konferenssiin osallistui mm. ylijohdaja **Eneko Landaburu** pääosasto XVI:sta. Ensimmäisenä päivänä jakaannuttiin neljään työryhmään noudattaen komission kaupunkiasiakirjan mukaista nelijako toimintapolitiikoista.

Toisena päivänä tutkimuksellisesta ja visioivasta näkökulmasta puhuivat professori **Christian Mathiesen** Kööpenhaminan yliopistosta, brittiläisen kaupunkitutkimuslaitoksen johtaja **Charles Landry** sekä apulaiskaupunginjohtaja **Pekka Korpinen**. Visioivaan keskusteluun ottivat osaa ministeri **Bram Peper** Hollannista, kansliapäällikkö **Claude Brevan** Ranskasta ja ministeri Satu Hassi. Professori **Michael Parkinson** Kaupunkitutkimusinstituutista Liverpoolista veti yhteen ensimmäisen päivän työryhmätyöskentelyä ja johti puhetta toisen päivän visiokeskustelussa.

Konferenssiin sisältyi myös Kansalaisten Eurooppa -seminaari. Ruotsin demokratia- ja julkisen hallinnon

asioista vastaava ministeri **Britta Lejon** alusti kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista. Hän totesi — visioimatta asiaa sen enempiä — että ei ole varma siitä onko meillä puolueita enää 2000-luvulla. Seminaarissa esiteltiin suomalaisia osallisuushankkeita. Espoon nuorisovaltuuston puheenjohtaja **Kai Mykkänen** esitteli internetissä toimivaa, kansainvälisesti palkittua nuorison nettikanavaa ja arkkitehti **Aija Staffans** julkisti tilaisuudessa Kotikatu internet-forumista tehdyn CD:n.

Konferenssin anti oli monipuolinen. Vaikka käsiteltävät asiakokonaisuudet olivat varsin tuttuja viime vuosien kaupunkipoliittista keskustelua seuranneille, puheenvuoroista kuului, että asiat ovat edenneet ja kaupunkipolitiikkaa on viety eteenpäin sekä EU-maissa että itäeurooppalaisissa suurissa kaupungeissa. Hollannin sisäministeri Bram Peper esitti puheenvuorossaan, että komissio nimittäisi kaupunkiasioita kokoaivasti tarkastelevan komissaarin.

Konferenssista tuotetaan konferenssiasiakirja.

Heli Saijets

Uuden rakennerahastokauden tiedotuksesta

Komission aluepolitiikan pääosasto järjesti 25.10.1999 seminaarin Brysselissä rakennerahastojen tiedotus- ja julkisuustoimenpiteistä. Tilaisuudessa nostettiin esille vahvasti tarve lisätä ohjelmatyön julkisuutta tehostamalla viestintää eri tasoilla. Uudet suuntaviivat koskien rakennerahastojen tiedotus- ja julkisuussääntöjä ovat valmistuilla komissiossa. Tilaisuudessa saadun tiedon mukaan ne ovat käytettävissä vuoden vaihteen jälkeen.

Seminaarin avauspuheenvuorossa pääjohtaja **Landaburu** korosti kansalaisille suunnatun tiedotuksen merkitystä rakennerahastotoiminnan onnistumisessa. Hän totesi noudatettujen alue- ja rakennepolitiikan olleen menestyksekkästä, mutta ei riittä, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Kun kyse on toiminnasta, johon käytetään kolmannes EU:n budjetista, jatkuvuuden kannalta on välttämätöntä, että sillä on kansalaisten tuki. Tämä edellyttää laajaa julkisuutta ja sitä, että kansalaiset tiedostavat toiminnasta saatavat hyödyt. Hän tähdensi yhteistyötä ja kansallisten toimijoiden vastuuta, suunnitelmallista tiedotustoimintaa ja kokemusten vaihtoa.

Jäsenmaille oli varattu mahdollisuus esitellä tiedotustoimiaan ja näkemyksiään rakennerahastojen tiedotus- ja julkistamissäännöistä ja niiden uudistamistarpeesta. Puheenvuoroissa tuli esille tiedotustoimenpiteiden kirjo ja monitasoisuus. Useissa puheenvuoroissa peräänkuulutettiin joustavuutta sekä kansallisten ja alueellisten variaatioiden huomioon ottamista. Sääntöjen sijaan haluttiin käytännön ohjeistusta. Suomen puheenvuorossa esitettiin joustavuuden ohella ohjeiden selkiyttämistä, kuten teknisluonteisen ohjeistuksen erottamista omaksi kokonaisuudekseen. Lisäksi esitettiin, että rahastokohtaisen painotuksen sijasta rakennerahastot nähtäisiin viestinnässä kokonaisuutena.

Rakennerahastojen uusia tiedotus- ja julkisuussääntöjä koskevat linjaukset

Tiedotustoiminnan tavoitteellisuuden ja suunnitelmallisuuden lisääminen sekä toimenpiteiden julkisuus ja EU-rahoituksen profiilin nostaminen olivat keskeisiä viestejä komission edustajien puheenvuo-

roissa. Johtava hallintovirkamies **Schöneweg** aluepolitiikan pääosastolta esitteli mallia yhteiseksi menettelyksi koko EU:n alueella. Menettelyyn sisältyisi viestintäsuunnitelman laatiminen ja tietyt minimivaatimukset, jotka määrittävät mm. jäsenvaltioiden ja seurantakomiteoiden viestinnällisiä vastuita ja viestinnässä noudatettavia periaatteita kuten avoimuus ja yhteistyö. Schönewegin mukaan valmistelussa olevat uudet tiedotus- ja julkisuussäännöt ovat ydinosaltaan yhteiset eri rahastoille, mutta niihin sisältyy rahastokohtaiset osuudet. Komiteakäsittelyyn ja parlamentille ne annetaan joulukuussa.

Kokouksen puheenjohtajana toiminut yksikönpäällikkö **Berg** aluepolitiikan pääosastosta totesi loppuyhteenvedossaan, että säännöt tulevat muodostamaan yhteiset puitteet, jota voidaan soveltaa jäsenmaissa ottaen huomioon eri maiden erilaiset käytännöt. Jokaiselle ohjelmalle on tarkoitus laatia viestintäsuunnitelma ja siihen liittyvä viitteellinen budjetti.

Komissio tulee järjestämään jatkossa säännöllisesti tiedotukseen liittyviä kokouksia jäsenmaille.

Marja Taskinen

Muuta

Rakennerahasto-ohjelmien kansallista hallinnointia koskeva lakiesitys etenee

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä puolsi 21. lokakuuta 1999 rakennerahasto-ohjelmien kansallista hallinnointia koskevaa esitystä. Esityksessä on otettu huomioon Agenda 2000 -uudistukseen pohjautuvat rakennerahastoja koskevat uudet, kaudelle 2000–2006 annetut EY-säädökset. Esitys koskee rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoa sekä rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallinnointia, valvontaa ja tarkastusta.

Ehdotettava laki sisältäisi perussäännökset muun muassa rakennerahastovarojen ja vastaavan valtion rahoitusosuuden budjetoinnista, rakennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista keskus- ja aluetasolla, maakunnan yhteistyöryhmän asemasta ja tehtävistä, ylimatekunnallisten hankkeiden hallinnoinnista, seurantakomitean asettamisesta sekä rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden valvonnasta ja tarkastuksesta.

Eri viranomaisten rakennerahastohankkeisiin myöntämien tukien myöntämiseen, maksamiseen ja valvontaan on tarkoitus soveltaa edelleen ensisijaisesti asianomaista erityislainsäädäntöä. Ehdotettavaa lakia sovellettaisiin vain, kun erityislainsäädännössä ei ole säännöksiä asiasta.

Kauden 2000–2006 hallintomallissa painotetaan aikaisempaa huolellisemman ja varhaisemmassa vaiheessa tapahtuvan varojen käytön suunnittelun ja eri viranomaisten rahoitustarpeiden selvittämisen merkitystä valtion talousarvion laatimisessa. Maakunnan yhteistyöryhmän laatimassa maakunnan yhteistyöasiakirjassa yhteensovitettaisiin seuraavan varainhoitovuoden EU-varojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden kohdentuminen maakunnassa ohjelmaa rahoittaville valtion viranomaisille, maakunnan liitolle ja muille ohjelmaa rahoitukseen osallistuville tahoille. Tätä kautta varojen suuntaaminen alueille paranisi ja varat olisivat ohjelmia toteuttavien käytössä nykyistä nopeammin.

Kuhunkin maakuntaan perustettavan maakunnan yhteistyöryhmän asettaisi maakunnan liiton hallitus. Yhteistyöryhmän kokoonpano monipuolistuisi niin, että sen kokoonpanossa olisi huomioitu viranomais-

ten lisäksi sekä alueen poliittinen tahto että järjestöjen edustus. Näin maakunnan yhteistyöryhmä voisi aikaisempaa paremmin ottaa huomioon alueen erityispiirteet ja kehittämistarpeet. Tämä parantaisi hankkeiden tasoa ja vaikuttavuutta. Toimenpiteiden alueellista vaikuttavuutta lisäisi myös mahdollisuus sopia rakennerahasto-ohjelmassa olevien hankkeiden valintakriteerien alueellisesta soveltamisesta.

Maakunnan yhteistyöasiakirja olisi se väline, joka ohjaisi viranomaisten toimintaa ja ohjelmien toteuttamista. Pääsääntöisesti hankkeita ei tuotaisi yhteistyöryhmän käsittelyyn, vaan rahoittajaviranomaiset päättäisivät niistä yhteistyöasiakirjassa määritellyissä puitteissa. Yhteistyöryhmä voisi kuitenkin käsitellä suuria maakunnallisia tai ylimatekunnallisia taikka muuten aluekehityksen kannalta merkittäviä hankkeita. Yhteistyöryhmään tuotavat hankkeet määriteltäisiin tarkemmin yhteistyöryhmän työjärjestyksessä. Liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja sisältäviä yritys-hankkeita ei kuitenkaan käsiteltäisi yhteistyöryhmässä.

Yhteistyöryhmässä raportoitaisiin maakunnan yhteistyöasiakirjaa laadittaessa ja tarkistettaessa myös alueellisen maaseutus suunnitelman EMOTR-T-rahoituksesta ja tavoite 3 -ohjelman ESR-rahoituksesta sekä varmistettaisiin eri toimenpiteiden yhteensovitus ja eri rahastojen osallistuminen laajojen ja aluekehittämisen kannalta merkittävien hankkeiden toteuttamiseen. Yhteensovitamista varten yhteistyöryhmä asettaisi maaseutujaoston ja tavoite 3 -jaoston.

Ylimatekunnallisten hankkeiden hallinnoinnista huolehtisi hankkeen päärahoittajataho. Hallinnollisen toimijan määrittelyllä pyritään tehostamaan monenkeskeisen hankkeen toimeenpanoa ja selkeyttämään tuen saajan asiointia. Päärahoittaja voisi antaa hallinnointitehtävän myös jonkin toisen tahon hoidettavaksi.

Ohjelmien seurantakomiteat asettaisi valtioneuvosto. Seurantakomiteat ovat uudella kaudella nykyisetä poiketen kansallisia toimielimiä ja Euroopan komission ja Euroopan investointipankin edustajat toimivat vain neuvoa-antavassa roolissa. Lais- sa ei määriteltäisi seurantakomiteoi-

den kokoonpanoa. Jäseninä voisivat olla nykyisten ao. ministeriöiden, maakuntien liittojen ja työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjen edustajien lisäksi myös mm. TE-keskusten, ympäristökeskuksen, lääninhallitusten sekä valtakunnallisten tasa-arvo- ja ympäristöjärjestöjen edustajia. Valtioneuvosto päättäisi seurantakomiteaa asettaessaan sen kokoonpanosta.

Kullekin ohjelmalle nimetään hallintoviranomainen, joka vastaa ohjelman täytäntöönpanon tehokkuudesta ja moitteettomuudesta. Lisäksi kullekin rakennerahastolle nimitetään maksuviranomainen, joka vastaanottaa ko. rakennerahaston varat komissiolta ja jakaa ne edelleen ohjelmaa rahoittaville viranomaisille edelleen jaettaviksi ja hankkeisiin myönnettäviksi. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi viime heinäkuussa sitä, että sisäasiainministeriö toimisi ohjelmakaudella 2000–2006 EAKR:n maksuviranomaisena ja tavoiteohjelmien 1 ja 2 hallintoviranomaisena, työministeriö toimisi ESR:n maksuviranomaisena ja tavoite 3 -ohjelman hallintoviranomaisena sekä maa- ja metsätalousministeriö EMOTR:n maksuviranomaisena sekä KOR:n osarahoittaman kalatalousohjelman hallintoviranomaisena. Lais- sa määriteltäisiin hallintoviranomaisten ja maksuviranomaisten toimivalta ja tehtävät.

Rakennerahasto- ja kansallisten varojen valvonnasta ja tarkastuksesta ensisijainen vastuu olisi varat myöntävällä taholla. Kukin ministeriö vastaisi siitä, että valvonta ja tarkastus järjestetään sen hallinnonalalla asianmukaisesti. Hallintoviranomaisina ja maksuviranomaisina toimiville ministeriöille annettaisiin kuitenkin toimivalta suorittaa tarkastuksia myös toisen ministeriön hallinnon alalla painavan syyn niin edellyttäessä. Tällainen painava syy voisi olla esim. komission tekemä tarkastuspyyntö, rakennerahastovarojen tarkastuksen vakava laiminlyönti tai muu painava syy.

Ehdotettava laki koskisi kaudelle 2000–2006 hyväksyttäviä ohjelmia. Rakennerahastovarojen valvontaa ja tarkastusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin soveltuvin osin myös kaudelle 1995–1999 hyväksytyihin tavoiteohjelmiin.

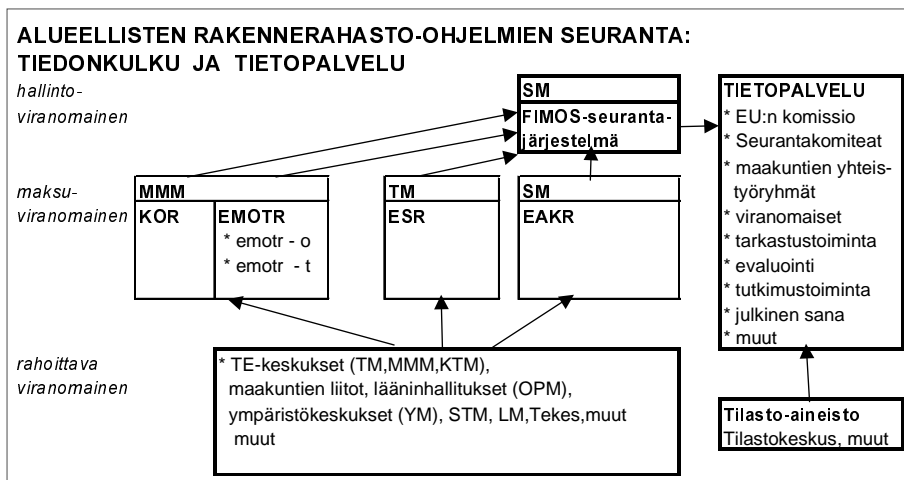
EU:n rakennerahasto-ohjelmien seurannan kehittäminen ohjelmakaudella 2000–2006

Sisäasiainministeriön aluekehitys-osaston asettama työryhmä 'Seuranta 2000' on käsitellyt seurannan tietosisältöön, tietopalveluun ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä. Työryhmässä ovat mukana työministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, opetusministeriön, ympäristöministeriön sekä sisäasiainministeriön edustajat. Lisäksi on kuultu alueiden asiantuntijoita maakuntien liitoista, TE-keskuksista ja ympäristökeskuksista.

Seuranta 2000 -työryhmässä on sovittu tähän mennessä seuraavista kysymyksistä:

– Eri rakennerahasto-ohjelmien seurantatiedot kootaan sovitun tietosisällön mukaisesti yhteiseen seurantajärjestelmään (FIMOS 2000) joko suoraan tallentaen tai siirtotiedostoja käyttäen.

– Pyritään saamaan yhteiseen seurantajärjestelmään tiedot mahdollisimman monesta rakennerahasto-ohjelmasta; tavoite 1 -ohjelmat, tavoite 2 -ohjelmat, yhteisöaloite-ohjelmat (INTERREG, URBAN, LEADER, EQUAL), tavoite 3 -ohjelma (ESR), alueellinen maaseutuohjelma (EMOTR). Lisäksi on mahdollista ottaa mukaan seurantatietoja myös muista EU:n rahoittamista ohjelmista sekä kansallisella tuella rahoitettuis-

ta ohjelmista.

– Rahoittavat viranomaiset toimittavat jokaisesta hankkeesta yhteiseen järjestelmään hakemus-, rahoitus- ja tulostietoja käyttäen yhteneviä käsitteitä ja luokituksia.

– Hankeseurannan lisäksi yhteiseen järjestelmään kootaan tiedot ohjelmien rahoituksen eri vaiheista; EU-ohjelmien kehystiedot, maakuntien yhteistyöasiakirjat, maksuviranomaisten irrotuspäätökset, rahoittavien viranomaisten irrotuspäätökset alueellisille viranomaisille.

– Eri tyyppisten hankkeiden käsitteilyssä noudatetaan yhteisiä periaatteita, jotta samaan hankejoukkoon kuuluvat osahankkeet saa-

daan eriteltäviä viranomaisittain ja alueittain.

Seuraavaksi työryhmä paneutuu yhteistyön kehittämiseen tietopalvelun osalta ja erilaisten raportointivälineiden tarkasteluun. Tavoitteena on kehittää tietojärjestelmä, jonka avulla eri tukiohjelmaa voidaan seurata mahdollisimman kattavasti ja reaaliaikaisesti. Tietopalvelu jaetaan julkiseen osaan, jossa internetin kautta jaetaan yhteenvetotietoa ja hankekuvaustietoa kaikille kiinnostuneille sekä käyttäjä-osaan (extranet), jossa käyttäjätunnuksen myötä voi tutustua seuranta-aineistoon tarkemmin.

Ilkka Mella

Twinning-hankkeet alkavat

Suomen sisäasiainministeriön vastuulla olevat Latvian ja Liettuan rakennerahastojen kumppanuushankkeet saivat vahvistuksensa Brysselin ohjauskomiteassa syyskuussa ja lokakuussa. Ohjauskomitea vahvisti hankkeisiin esitetyt asiantuntijat ja laaditut työsuunnitelmat. Työsuunnitelmiin esitettiin tehtäväksi muodollisia muutoksia.

Liettuan 15 kuukautta kestävään hankkeeseen lähtevät pitkäaikaisiksi asiantuntijoiksi aluekehitysjohtaja

Antti Uusi-Hakala ja ylitarkastaja **Marikki Järvinen**. Latvian kansallista kehittämissuunnitelmaa lähtee ohjaamaan 12 kuukauden pitkäaikaisena asiantuntijana maakuntajohtaja **Hannu Vesa** ja Latgalen URBAN-pilottihanketta niinkään vuoden kokenuksella ESR-koordinaattori **Timo Ronkainen**.

Liettuan hanke alkaa marraskuun puoliväliin mennessä ja Latvian hankkeiden osalta alkamispäivä on joulukuussa. Twinning-hankkeiden

aloittaminen on ollut ennakoitua pidempi prosessi. Twinning on toimintatapana vielä uusi ja Euroopan Komissio pyrkii nopeasti vakiinnuttamaan käytäntöjään valmisteluprosessin nopeuttamiseksi. Lisätietoja Twinningistä voi käydä hakemassa mm. internet-osoitteesta

http://europa.eu.int/comm/dg1a/phare/programme_types/twinning.htm.

Lisätietoja: Taavi Erkkola
(taavi.erkkola@sm.intermin.fi)

Taavi Erkkola

Ehdotettava laki ei koskisi yhteisöaloitteita. Niiden toimeenpanosta ja rakennerahastojen rahoituksen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallinnoinnista, valvon-

nasta ja tarkastuksesta ehdotetaan säädettävän erikseen. Komission ohjeistus ohjelmien laatimiseen ja toteuttamiseen uudelle ohjelmakaudelle saataneen loppuvuodesta, minkä jälkeen voidaan arvioida, millaisia säädöstarpeita yhteisöaloit-

teiden osalta on nähtävissä.

Lakiesitys on tarkoitus esitellä valtioneuvostossa viikolla 44. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2000 alusta.

Minna-Liisa Rinne

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

Pohjoismaisia kokouksia, seminaareja ym.

Vuoden neljäs **NÄRP-kokous pidettiin 29.9.1999** Tukholmassa. Kyseessä oli työvaliokunnan kokous ja Suomea edusti **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä. Aluksi pidettiin yhteispalaveri Nordregion hallituksen kanssa, jossa saatiin tilannekatsaus Nordregion toiminnasta. Varsinaisessa NÄRP-kokouksessa käsiteltiin pääasiassa rahanjako- ja projektiasioita. Päätettiin myöntää loppuosa vuoden 1999 rahoituksesta Östfold/Bohuslänin rajaseutuyhteistyölle. ARKO-yhteistyön osalta vastaava asia jätettiin pöydälle, koska pyydettyjä lisätietoja ei oltu saatu. Vuoden 2000 rahanjaon osalta noudatetaan tämän vuoden suuntaviivoja. Päätettiin jatkossa käsitellä SÖSK-Bornholm rajaseutuyhteistyötä osana Juutinrauman yhteistyötä. Rajaseutujen kulttuurihankkeisiin osoitetut projektivarat (950 000 DKK) tullaan jakamaan viidelle rajaseutuyhteistyöalueelle kun pyydetty hakemukset on saatu. NIBR-tutkimuslaitoksen edustaja antoi väliraportin NÄRP:n tilaamasta selvityksestä PMN:n rahojen käytöstä INTERREG-ohjelmissa. Saatiin myös Nordregion edustajien esittely pohjoismaisten rakennerahasto-ohjelmien ns. meta-evaluoinnista. NÄRP myönsi tarvittavan rahoituksen ensi kevättalvena järjestettävään seminaarisarjaan, jossa evaluoinnin tuloksia esitellään laajemmalle kohdejoukolle. Lisäksi NÄRP myönsi/varasi Nordregiolle lisärahoitusta Baltian maiden suunnittelijoille suunnattua kurssia varten.

NÄRP:n seuraava kokous pidetään Tukholmassa 11.11.1999, minis-

terikokouksen jälkeisenä päivänä. NÄRP pitää sen jälkeen vielä yhden kokouksen tänä vuonna, 16.–17.12.1999 Brysselissä. Tarkoituksena on tuolloin tavata pohjoismaisten EU-edustustojen aluepoliittiset asiantuntijat.

NÄRP:n kokousta seuraavana päivänä 30.9.1999 **Nordregio järjesti seminaarin**, jonka teemana oli aluepolitiikan tulevaisuuden haasteet. Seminaari liittyi NÄRP:n rahoittaman laajan tutkimusohjelman valmisteluvaiheeseen. Esiprojektin aikana on laadittu neljä skenaariota, joita esiteltiin ja joista keskusteltiin vilkkaasti seminaarissa. Skenaarioiden teemoja olivat ”Globalisoitunut talous” (laajana **Peter Maskell**), ”Informaatioteknologia” (**Ivar Peter Grötte**), ”Ympäristö” (**Janne Hukkinen**) ja ”Sosiaalinen integraatio ja segregatio” (**Rolf Rönning**). Seminaarin käytännön organisoija oli **Ilari Karppi** Nordregiosta.

Tämän vuoden toinen **rajaseutufoorumi (gränsregionalt forum)** järjestettiin 7.10.1999 Tukholmassa. Suomesta siihen osallistuiivat ao. rajaseutuyhteistyö- ja INTERREG-sihteeristöjen edustajien lisäksi **Harry Ekestam** ja **Petri Haapalainen** sisäasiainministeriöstä. Tavanomaisten tilannekatsausten lisäksi käsiteltiin rajaseutuyhteistyön toiminnan seuraamiseen soveltuvia indikaattoreita. Asiaa pohjustivat **Jörgen Gren** Euroopan komissiosta ja **Åge Mariussen** Nordregiosta. Päätettiin perustaa erityinen työryhmä asian jatkoselvitystyötä varten.

Vuosittainen pohjoismaisten **aluepolitiikasta vastaavien minis-**

terien kokous (MR-REG) pidetään 10.11.1999 Tukholmassa, Pohjoismaiden Neuvoston istunnon yhteydessä. Ministerikokouksen asialistalla on uuden aluepoliittisen yhteistyöohjelman 2001–2005 hyväksyminen, rajaesteet Pohjolassa (asiaa koskevan raportin pohjalta) ja pohjoismaiden rakennerahasto-ohjelmien arviointi (Nordregion tekemän selvityksen esittely).

Harry Ekestam

Pohjoismaisia julkaisuja

North 4/99 numerossa käsitellään mm. Pohjoismaiden ja Skotlannin välisen aluekehitys yhteistyön tuloksia, kaupunkipolitiikan asemaa ja tulevaisuudennäkymiä EU:ssa sekä metsätalouteen perustuvaa maaseudun kehittämistä. Meitä suomalaisia lukijoita kiinnostaa varmaan myös **Hannu Hernesniemen** (Etlatieto) kriittinen näkemys ”Suomen menestystarinasta”.

North-lehden voi tilata osoitteesta:

Scandinavian University Press
Customer Services
P.O.Box 2959 Tøyen
N-0608 Oslo
puh: +47 22 57 53 00
fax: +47 22 57 53 53

Harry Ekestam

LÄHIALUEYHTEISTYÖ

Raja-alueiden yhteistyökonferenssi

Euroopan Neuvosto, Suomen sisäasiainministeriö, Venäjän Federaation ulkoministeriö, Karjalan Tasavalta sekä Kuhmon ja Kostamuksen kaupungit järjestivät 19.–20.10.1999 Kuhmossa ja Kostamuksessa Suomen ja Venäjän paikallis- ja aluehallintoviranomaisten rajat ylittävää yhteistyötä koskevan seminaarin. Seminaariin osallistui noin 150 henkilöä (50 Suomesta ja 100 Venäjältä). Suomen delegaation johtajana toimi aluekehitysjohtaja **Antti Uusi-Hakala** sisäasiainministeriöstä ja Venäjän delegaation johtajana osasto-

päällikkö **Andrei Urnov** Federaation ulkoministeriöstä.

Seminaarissa oli seuraavat neljä teemaa:

1. Suomen ja Venäjän raja-alueiden taloussuhteet. Puheenjohtajana Kostamuksen kaupunginjohtaja **Valeri Mamontov**.

2. Ympäristönsuojelu- ja kulttuuriyhteistyö. Puheenjohtajana maakuntajohtaja **Hannes Kempainen** Kainuun liitosta.

3. Venäjän ja Suomen välisen rajayhteistyön juridisia näkökohtia. Puheenjohtajana ulkosuhteiden mi-

nisteri **Valeri Shljamin** Karjalan Tasavallasta.

4. Rajayhteistyön rahoitus. Puheenjohtajana aluekehitysjohtaja **Antti Uusi-Hakala** Suomen sisäasiainministeriöstä.

Seminaarin päätteeksi osanottajien edustajat allekirjoittivat yhteisen loppukommunikation, jossa määritellään mm. tulevan ko. alueella tapahtuvan rajan ylittävän yhteistyön pääsuuntaviivat.

Lisätietoja (mm. loppukommunikation) Pertti Laineelta, puh. 09–160 4571, e-mail: pertti.laine@sm.intermin.fi

Pertti Laine

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Uusi aluekehitysneuvottelukunta asetettu

Alueiden kehittämisestä annetun lain mukaan aluekehityksestä vastaavan ministeriön yhteydessä toimii aluekehitysneuvottelukunta, jonka tehtävänä on lausuntoja antamalla osallistua alueiden kehittämisestä annetun lain tarkoittamien päätösten valmisteluun, seurata alueellisen kehittämisen kansainvälistä kehitystä sekä lain tavoitteiden toteuttamista.

Valtioneuvosto päätti 16.9.1999 uuden aluekehitysneuvottelukunnan asettamisesta.

Neuvottelukunnan jäseniksi kutsuttiin kaupunginjohtaja **Jyrki Myllyvirta** (pj.), ylilääkäri **Leena Piikivi** (vpj.), maakuntajohtaja **Olav Jern**, maakuntajohtaja **Erkki Järvelä**, kansanedustaja **Paula Lehtomäki**, hallintonsaari **Harriet Lonka**, suun-

nittelupäällikkö **Urho Mäkelä**, maakuntajohtaja **Jussi Niemi**, tiedottaja **Pirkko-Liisa Ollila**, filosofian maisteri **Sari Paajanen** sekä projektipäällikkö **Tuula Telin**.

Kullakin jäsenellä on myös henkilökohtainen varajäsen. Neuvottelukunnan sihteeristönä toimivalla aluekehitysosastolla asian vastuuhenkilö on jatkossa **Martti Salmi**.

Martti Salmi

Seutukuntajaon tarkoitus ja tarkistus

Selvitysmies **Paasivirran** loppuraportissa joulukuussa 1991 ehdotettiin ensi kertaa perustellusti siirtymistä aluepoliittisten aluejakojen määrittelyssä kuntatasolta seutukuntatasolle. Liitteenä ollut ”kärpäsenulostekartta” sai aikaan suunnaton tutkiskelua, koska siinä oli hahmoteltu Manner-Suomen 80:stä pientalosalueesta ne 42, jotka olisivat mahtuneet huomattavasti supistettavaan kehitysalueeseen (väestöpeitto 25 %).

Pientalosalueajatus sinänsä sai kannatusta. Vuoden 1992 aikana maakunnissa käytiin laaja mutta tuloksellinen keskustelu siitä, keiden naapureittensa kanssa kunta haluaa tehdä yhteistyötä. Tammikuussa 1993 sisäasiainministeriö päätti pientalosalueista, joita tuli 86 (pl. Ahvenanmaa).

Uusi aluekehityslaki tuli voimaan vuoden 1994 alusta. Siinä säädettiin seutukunta aluejakojen perusyksiköksi. Lain perusteella sisäasiainministeriö päätti seutukuntajaosta. Seutukuntia oli 88, joista 2 Ahvenan-

maalla. Samanaikaisesti kihlakuntajako uudistettiin. Kihlakuntia tuli 90.

Seutukuntajako tarkistettiin huhtikuussa 1997 lähinnä liittyen maakuntarajojen selkiytymiseen. Muutosten jälkeen seutukuntia oli ja on tällä hetkelläkin 85.

Nyt juuri on hyvä aika tarkistaa seutukuntajako. Aluejakoratkaisut (kansallisten tukialueiden ja EU:n tavoitealueiden osalta) on tehty seitsemäksi vuodeksi. Nyt kunnat voivat niitä spekuloida mieltä kuntayhteistyön suuntautumista ja ilmeisesti lisääntyneitä tarvetta. Kiinnostus tähän pohdiskeluun onkin ollut ennakoitua suurempaa. Siksi sisäasiainministeriö antoi liitoille lisäaikaa (26.11.1999 saakka) selvittää yhteistyössä kuntien kanssa perustellut muutostarpeet.

Tämän jälkeen sisäasiainministeriöllä on aikaa perehtyä kuhunkin muutostarvetapaukseen erikseen. Aiemmin tänä vuonna ja vielä alkusyksystäkin oli tarkoitus, että niin kihlakuntajaon kuin seutukuntajaonkin muutokset tulisivat yhtä aikaa

voimaan ensi vuoden alusta. Nyt kuitenkin kihlakuntajako odottelee eduskunnalle annetun selonteon käsittelyä. Samanaikaisesti eräät määrälliset virkanimitykset painavat päälle. Niinpä seutukuntajako näyttäisi menevän edellä. Todennäköisesti heti vuosituhannen alkukausina oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö pääsevät valmistelemaan ehdotusta kihlakuntajaon muutoksiksi. Siinä yhteydessä yhteen sovitetaan seutukunta- ja kihlakuntajako niin, että seutukuntien ja kihlakuntien rajat olisivat yhtenäisiä vaikkakin niitä oli eri määrä.

Sen myötä kun kokemukset seutukuntayhteistyön onnistuneista organisointimuodoista ja tuloksellisuudesta aluekehittämisen ovat lisääntyneet, näkisin, että seutukunnille erityisesti osana EU:n tavoiteohjelmien toteuttamista voitaisiin antaa entistä enemmän aluekehitysvastuuta.

Ilkka Salonen

Maaseutumatkailussa hyvä kesä

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän alaisuudessa toimiva maaseutumatkailun teemaryhmä on kerännyt tietoja maaseutumatkailuyritysten kuukausittaisesta kävijäkunnasta runsaan kahden vuoden ajalta. Kyselyyn on kuukausittain vastannut keskimäärin 150 yritystä, joten valtakunnan tasolla tietoja voi pitää vähintään suuntaa-antavina. Tietojenkeruu on järjestetty siten, että tuloksia voidaan verrata tilastokeskuksen kuukausittain julkaisemaan valtakun-

nalliseen matkailutilastoon, jonka piiriin maaseutumatkailuyrityksistä kuuluvat vain suurimmat, yli 10 mökkiä tai huonetta omaavat yritykset.

Elokuussa neljäsosa asiakkaita ulkomaalaisia

Maaseutumatkailun asiakaskunnan rakenteessa on havaittavissa paljon samoja piirteitä kuin mitä tilastokeskus on raportoinut koko

matkailualalta. Ulkomaalaisten osuus maaseutumatkailun asiakaskunnasta nousee kesän edetessä: viime kesäkuussa 7 %, heinäkuussa 11 % ja elokuussa 24 % asiakkaista oli ulkomaalaisia. Yöpymisvuorokausista lasketuna osuudet olivat vastaavasti 11 %, 19 % ja 41 % eli ulkomaalaisvieraat viipyvät kohteessaan suomalaisasiakkaita pitempään.

➤ ➤ ➤

Puolet ulkomaalaisvieraista Venäjältä tai Saksasta

Selvästi eniten ulkomaalaisvieraita on kuluneen vuoden (tammi-elokuu) aikana saapunut Venäjältä ja Saksasta, molemmista noin neljännes kaikista ulkomaalaisista. Venäläisasiakkaiden osuus ei siten ole laskenut maaseutumatkailussa läheskään yhtä selvästi kuin matkailualalla kokonaisuudessaan. Sen sijaan tilastokeskuksen laskema italialaisten ja ranskalaisten määrän lisääntyminen näkyy myös maaseutumatkailussa; vierasmäärillä mitattuna Ranska on noussut Sveitsin ohitse kolmanneksi tärkeimmäksi maaksi ja Italia viidenneksi.

Käyttöaste korkeimmillaan heinäkuussa

Maaseutumatkailun majoitustilojen käyttöasteet saavuttivat tänäkin vuonna lakipisteensä heinäkuussa nousten 64 %:een (vuokramökeistä erikseen laskien 77 %) ylittäen hotellihuoneiden heinäkuisen käyttöasteen (54 %). Vuoden 1998 heinäkuussa majoitustilojen käyttöaste oli 57 % (mökeissä 65 %) joten lämmin viime kesä houkutteli lomaviettäjiä maaseudulle hieman viimevuotista enemmän. Kesäkuussa maaseutumatkailun kaikkien majoitustilojen käyttöaste oli 36 % ja elokuussa 41 %.

Kausivaihtelu voimakasta

Maaseutumatkailun ongelmana on edelleen kausiluontoisuus; käyttöasteet laskevat nopeasti syksyllä ollen marraskuussa alimmillaan. Talvikuukausina käyttöasteet nousevat laskeakseen taas toukokuussa. Maaseutumatkailun teemaryhmän työn eräänä keskeisenä tavoitteena on käyttöasteiden kasvattaminen sesonkia pidentämällä. Tärkeimpiä keinoja ovat vuodenajasta riippumattomien ohjelmajärjestelyiden kehittäminen, valmiiden tuotepakettien kokoaminen ja uusien asiakasryhmien tavoittaminen (esim. yritysten kannustematkat).

Harri Ahlgren

Kulttuurista markkinoille?

— Kulttuuriteollisuus alueellisena voimavarana

Talouselämämme on yhä enemmän siirtymässä aineettomien hyödykkeiden vaihtoon ja tuotantoon. Tässä tilanteessa kulttuuri- ja tietoteollisuus on nopeasti kasvava elinkeinoelämän ala ja tulevaisuudessa sillä on yhä suurempi osa kansantaloudesta. Elinkeinoelämän muuttaminen on jo alkanut ja näillä uusilla osaamisen alueilla on selkeää kasvupotentiaalia.

Mutta miten hajallaan uinuvia ja vaikeasti tavoitettavia luovuuspotentiaaleja voitaisiin hyödyntää alueellisinä voimavaroina? Tätä kysymystä käsitellään Studia Cultura -sarjan seminaarissa marraskuun 19. päivänä Panimoravintola Koulussa Turussa. Seminaarin järjestävät yhteistyössä Turun Teknologiakeskus Oy ja Turun yliopiston kulttuurihistorian oppiaine.

Kulttuurialan alueellisia kehittämistavoitteita ja haasteita peilataan tuorein tutkimustuloksien. Seminaarissa esitetään näkemyksiä kulttuuriteollisuudesta alueellisen kehittämisen uutena työkaluna ja voima-

varana. Tutkijat ja alalla toimivat antavat konkreettisia esimerkkejä kulttuuriteollisuuden mahdollisuuksista ja tekevät myös kansainvälisiä vertailuja. Seminaarissa puhuvat mm. Helsingin kauppakorkeakoulun professori **Liisa Uusitalo**, Joensuun yliopiston rehtori **Perttu Vartiainen** ja Taideteollisen korkeakoulun professori **Jan Verwijnen**. Tutkimuksellisia puheenvuoroja käyttävät Tampereen ja Turun yliopistojen sekä Helsingin kaupungin kaupunkitutkimusyksikön tutkijat.

Tukijapuheenvuorojen ohella tilaisuudessa esittäytyvät Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Kuhmon kulttuurin osaamiskeskukset.

Seminaari on suunnattu erityisesti kulttuuri- ja aluetutkimuksen tutkijoille ja opettajille, alueiden ja kuntien kulttuurihallinnon toimihenkilöille ja aluekehitysviranomaisille. Seminaarin ohjelma on luettavissa osoitteessa: <http://tolppa.net/>.

Lisätietoja seminaarista antavat:

- Kulttuurituotannon projektipäällikkö ARI KIVIMÄKI
Turun Teknologiakeskus Oy
ari.kivimaki@dcc.utu.net
puh. 02-4101 639
GSM 040-763 3921
- Projektipäällikkö BO FORSSTRÖM
Turun Teknologiakeskus Oy
bo.forsstrom@dcc.utu.net
puh. 02-4101 617
GSM 040-591 6305
- TAPIO ONNELA
Kulttuurihistoria
Turun yliopisto
puh. 02-333 6301
tapio.onnela@utu.fi

*Tapio Onnela
Turun yliopisto*

ILMOITTAUTUMINEN SEMINAARIIN:

Perjantaihin 12.11.1999 mennessä

faksilla: Turun Teknologiakeskus Oy 02-410 1710

sähköpostilla: minna.tikakoski@dcc.utu.net

verkkolomakkeella: <http://tolppa.net>

Suomi Pohjois-Eurooppaa palveleva informaatioteknologian ja logistiikan osaamiskeskus

Suomen rooli Pohjois-Euroopassa on erityisesti informaatioteknologian ja logistiikan osaamiskeskuksena toimiminen. Myös mekaanisen puunjalostuksen ja joidenkin muiden luonnonvaroihin perustuvan osaamisen osalta Suomella on keskeinen rooli. Tiedot käyvät ilmi tulevaisuuden ennakoititutkimuksesta, joka perustui kansallisiin suuralueittaisiin Delfoi-paneeliin sekä kansainväliseen haastatteluun. Hankkeen nimi on Pohjois-Eurooppaa palvelevat yritykset Suomessa — Kehitettävät klusterit ja niiden kansainvälistämisen tukipalvelut.

Kehitettävät klusterit

Hankkeessa on identifioitu kehitettäviä klustereita ja niiden kansainvälistämisen tukipalveluita Suomessa Pohjois-Euroopan markkina-alueen sekä pk-yritysten näkökulmasta.

Kansallisesti korostuvat telekommunikaation, elektroniikan, mekaanisen puun, ympäristön, ohjelmisto- ja sisältötuotannon, hyvinvoinnin ja matkailun klustereiden kehittäminen. Etelä-Suomessa korostuu telekommunikaatio, hyvinvointi- ja ympäristöklusterit, Länsi-Suomessa telekommunikaatio, järjestelmätoimittaminen ja elektroniikka, Itä-Suomessa telekommunikaatio, mekaaninen puu ja ympäristö, Pohjois-Suomessa telekommunikaatio, elektroniikka, ohjelmisto- ja sisältötuotanto tärkeimmiksi kehitettäväksi klustereiksi.

Useimpien klustereiden kehittämissämahdollisuudet ja veturiyritykset

sijaitsevat kaupunkimaisilla alueilla. Maaseutumaisilla alueilla korostuvat erityismahdollisuutena mekaanisen puun, matkailun ja elintarvikeklusterin kehittäminen. Elintarvikkeissa korostuu erikoiselintarvikkeet ja funktionaaliset elintarvikkeet. Myös hyvinvointipalvelut ovat osittain maaseudun mahdollisuutena.

Vahvuudet ja mahdollisuudet tukevat kehittämistä

Rakennettaessa Suomesta Pohjois-Eurooppaa palvelevaa liiketoimintakeskusta Suomen sisäisenä vahvuutena kansallisen paneelin mukaan korostuu osaaminen, logistiikka, luotettavuus sekä hyvä palvelu- ja tietoliikenneinfrastruktuuri. Heikkouksina on mm. veturi-/kasvuyritysten puute, ammattitaitoisen ja koulutetun työvoiman puute sekä kustannustaso. Mahdollisuuksia ovat maantieteellinen sijainti sekä EU- ja EMU-jäsenyys, EU:n Pohjoisen ulottuvuuden politiikka sekä lähialueiden luonnonvarat. Uhkana on Venäjän ja maailmantalouden kehitys. Kansainvälinen haastatteluryhmä korostaa lisäksi erityisesti informaatioteknologian osaamista vahvuutena sekä heikkoutena Suomen välittäjäaseman markkinoinnin puutetta ja huonoa tunnettuutta maailmalla.

Maaseutualueiden verkostoiduttava kaupunkien tukipalveluiden kanssa

Kansainvälistymisen tukipalveluissa nähtiin kriittikkoraadin mielestä palveluita tarjoavien organisaatioiden verkottuminen ja neuvonnan lisääminen tukipalveluissa tärkeänä. Muita kehitettäviä kansainvälistymisen tukipalvelu- ja yhteistyömuotoja ovat

- Tutkimus- ja oppilaitosten yritysytteistyö
- Verkostoveturien luominen
- Markkinainfo
- Logistiikkapalvelut
- Tietoliikenteen palvelut
- Vientitakuu- ja riskirahoitus.

Kaupunkimaisilla alueilla korostuvat osaamiskeskukset, tutkimus, tuotekehitys ja koulutus. Maaseutumaisilla alueilla korostuu pk-yritysten

verkottuminen veturien kanssa ja veturien kehittäminen, koulutus, kehittämisprojektit ja logistiikkapalvelut. Kansainvälisestä näkökulmasta korostuu rahoituspalveluiden kehittäminen.

Maaseutualueilla tulisi kehittää erityisesti veturiyritysten syntyä ja pk-yritysten välisiä verkostoja tukevia tukipalveluita sekä koulutusta. Myös logistiikkapalveluiden, markkinainformaation ja tuotekehityspalveluiden kehittäminen on tärkeää. Maaseutualueiden tulisi lisätä vuorovaikutusta kaupunkialueiden kanssa mm. tutkimus- ja koulutuspalveluiden, osaamiskeskusten ja logistiikkapalveluiden saamiseksi ja kehittämiseksi.

Tutkimushankkeessa arvioitiin myös eri toimijoiden rooleja ja painoarvoa kansainvälistymisprosessissa. Erityisesti korostui tutkimus- ja oppilaitosten tärkeä merkitys kansainvälistymisprosessissa. Esimerkiksi maakuntien liittojen rooliksi osoitettiin alueen vahvuuksien hyödyntäminen, vision ja strategian luonto sekä sidosryhmien sitouttaminen strategiaprosesseihin. TE-keskusten rooliksi painottui tämän tutkimuksen valossa puolestaan rahoitus- ja resurssointi, neuvonta ja informaatio ja osallistuminen yritysten viennin edistämiseen käytettävissä olevilla välineillä.

Paneelin 3. kierroksen aikana osoitettiin, että vallitsee erittäin suuri yksimielisyys siitä, että ns. hankkeiden isäntäorganisaatioita tulee vahvistaa kehittämishankkeiden käynnistämiseksi. Maakuntien liittojen, TE-keskusten, yksittäisten kapealle toimialalle erikoistuneiden yritysten asema ja resurssit eivät mahdollista kehittämishankkeiden valmistelua ja isännöintiä. Erilaisille välittäjäorganisaatioille on annettava tunnustettu asema hankkeiden valmistelussa ja isännöinnissä.

Ohjausryhmä ja Delfoi-paneeli

Hankkeen ohjausryhmässä ovat sisäasiainministeriön lisäksi kauppa- ja teollisuusministeriön, Finnvera Oyj:n, Finpron ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen edustajat.

Delfoi-paneelit muodostuivat neljästä suuralueittaisesta erillispaneeli-

Matkailun osaamisstrategiatyöryhmä

Syksyllä 1998 jätettiin kaksi uutta matkailun osaamiskeskusohjelmaehdotusta: Lapin matkailupainotteinen elämysteollisuuden osaamiskeskus sekä Järvi-Suomen matkailun osaamiskeskus. Osaamiskeskustyöryhmä totesi molempien olevan alueellisia, ei valtakunnallisia kehittämissuunnitelmia. Lapin ehdotus kuitenkin hyväksyttiin keskustelun jälkeen osaamiskeskukseksi, koska toimialaa ja sen kehittämisen kohdistuvaa toimintaa pidettiin tärkeinä ja osaamiskeskusohjelmaan soveltuvina. Järvi-Suomen matkailun osaamiskeskushankkeesta todettiin, että sitä voidaan toteuttaa vuonna 1999 tavoite 6 -ohjelmassa ja jatkossa tavoite 1 -ohjelmassa.

Edelleen osaamiskeskustyöryhmä totesi, että matkailun osalta osaamiskeskuskonseptia tulee tarkastella uudelleen vuonna 2003, kun osaamiskeskusten arviointi valmistuu ja osaamisaloja tarkistetaan. Silloin on mahdollista laajentaa Lapin osaamiskeskusta tai nimetä erillinen uusi tai valtakunnallinen matkailun verkko- tai muotoinen osaamiskeskus.

Sisäasiainministeriö esitti talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa joulukuussa 1998, että matkailualan kansallisen ja alueellisen matkailun osaamisstrategian luomiseksi sekä

yhteistyön ja työnjaon edistämiseksi käynnistetään yhteishanke, jossa laaditaan matkailualalle valtakunnallinen ja alueelliset matkailun osaamisstrategiat ja ehdotus matkailun osaamiskeskusten yhteistyöorganisaatioksi. Ministerivaliokunta puolsi esitystä.

Sisäasiainministeriö asetti 9.6.1999 matkailun osaamisstrategiatyöryhmän. Työryhmän toimeksiantona on laatia alueellisiin matkailun osaamisstrategioihin perustuva valtakunnallinen matkailun osaamisstrategia sekä tehdä ehdotus sen toteuttamisesta. Lisäksi työryhmän tulee selvittää valtakunnallisen matkailun osaamiskeskusten muodostamisen edellytykset vuonna 2003 tehtävän osaamiskeskusten tarkistuksen yhteydessä.

Työryhmän toimikausi kestää 30.4.2000 saakka.

Työryhmän muodostavat: pj aluekehitysjohdaja **Veijo Kavonius** (SM), vpj ylitarkastaja **Lea Häyhä** (KTM), ylitarkastaja **Tarja Arajärvi** (SM), puheenjohtaja **Tarja Haili** (SUOMA ry), ylitarkastaja **Sirkka-Leena Hörkkö** (OPM), johtaja **Pekka Laukala** (MEK), sopimusneuvoston puheenjohtaja **Tuula Lehmusto** (MAILI ry), ylitarkastaja **Seppo Manninen** (TM), ylitarkastaja **Reijo Martikainen** (MMM), pääsiht-

teri **Mirja Nylander** (Maaseutupoliitiikan yhteistyöryhmä, maaseutumatkailun teemaryhmä), maaseutumatkailuyrittäjä **Veijo Riikonen** (Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry), asiamies **Pekka Ropponen** (SHR), toimittaja **Sinikka Salokorpi** (Matkailutoimittajien Kilta ry) ja koulutussihteri **Sointu Toivonen** (HRHL ry). Työryhmän sihteerinä toimii suunnittelija **Jaana Laitinen** (Joensuun yliopisto, Savonlinnan täydennyskoulutusyksikkö).

Matkailun osaamisstrategiatyöryhmän työskentelyn näkökulma on matkailuelinkeino ja sen selviäminen nopeasti muuttuvassa ympäristössä. Kyse on suomalaisen matkailuelinkeinon tasapainoisesta kehittämisestä ja uusien mahdollisuuksien käyttämisestä. Työryhmätyöskentely tähtää lähivuosiin tarvittavien keskeisimpien toimenpiteiden tunnistamiseen.

Työryhmä kuulee matkailualan valtakunnallisia ja alueellisia kehittämis-, koulutus-, tutkimus- ja markkinointiorganisaatioita. Työryhmä tarkastelee myös ulkomailla tapahtuvaa tutkimustiedon siirtämistä käytännön matkailuyrityksille ja muille matkailun osaajille. Matkailun osaamisstrategiaan liittyen työryhmä teettää tarvittavia erilliselvityksiä mm. matkailualan yrittäjien ja matkailuyritysten henkilökunnan osaamiseen ja tarpeisiin liittyvät kartoitukset.

Työ on edennyt hyvässä yhteistyöhengessä niin valtakunnallisten kuin alueellistenkin matkailualan toimijoiden kesken. Koska kaikki alueet, tutkimus- ja oppilaitokset ja yritykset eivät voi olla vahvoja kaikilla matkailun osa-alueilla, on näkyvyyttä ja kasvua etsittävä verkostoitumisen ja tuotantoketjujen kautta. Omia painotuksia kehittämällä luodaan samalla omaa alueellista profiilia, joka on välttämätöntä kilpaillaessa muiden alueiden kanssa markkinoinnissa.

Matkailun osaamisstrategian tiimoilta tullaan järjestämään työseminaari keväällä 2000. Tarkoitus on, että työryhmän työ tukee kauppa- ja teollisuusministeriön ensi vuonna käynnistämän valtakunnallisen matkailustrategian laatimista.

Lisätietoja matkailun osaamisstrategiasta työryhmältä ja sen sihteeriltä,

sähköposti:
jaana.laitinen@joensuu.fi,
puhelin 015-5759 688 tai
050-3757 953.

lista. Kullakin suuralueella olivat edustettuina kaikki maakuntien liittojen johtajat ja TE-keskusjohtajat, jotka muodostivat ns. perusraadin. Perusraadin tuloksia verrattiin ns. kriittikkoraadin tuloksiin, joka oli koottu yritysälähtöisistä eri toimialojen, yrityspalvelu- ja osaamiskeskusten edustavista toimijoista. Kansalliselle paneelille suoritettiin kolme haastattelukierrosta. Kansallista paneelia täydensi kansainvälinen haastatteluryhmä.

Hanke jatkuu koulutuksella ja www-foorumilla

Hankkeen viestintäsuunnitelman toteutus painottuu jatkossa koulutukseen. Koulutuksen tarjottavat avaintemat tukevat kansainvälistämisen tukipalveluiden kehittämistä eri alueilla ja ne ovat seuraavat:

• ETELÄ-SUOMI:

Tutkimus- ja oppilaitosten yritysyritys yhteistyö klusterikehittämisen avain

• LÄNSI-SUOMI:

Neuvontaa ja verkottumista lisäävä kv-tukipalveluissa

• ITÄ-SUOMI:

Veturiyritysten kehittäminen tärkeä lähtökohta kehittäessä avainklustereita

• POHJOIS-SUOMI:

Kokonaisvaltaisuus tärkeintä kehittäessä logistiikkapalveluja

Hankkeen tarkemmat tavoitteet, keskeiset tulokset, haastatellut tahot, lisäinformaation lähteet, jatko-toimenpiteet sekä jatkokeskustelufoorumi on nähtävillä www-foorumilla osoitteissa

www.rdmarketinfo.net tai
www.te-keskus.fi/hankkeet/
rdmarketinfo.

Yrjö Myllylä
Oy Aluekehitys RD

Jaana Laitinen

SVENSK RESUMÉ

■ Hänt under hösten

Denna höst är viktig i regional- och strukturpolitiskt hänseende. Finlands förslag till mål 1-program för Östra och Norra Finland har inlämnats åt kommissionen i oktober och programmets förverkligande torde kunna inledas i början av år 2000. Beredningen av mål 2-programmen är i full gång. Vidare har man slutligen enats om innehållet i lagförslaget om strukturfondernas förvaltning. Det torde träda i kraft i början av år 2000. Förverkligandet av programmen kan då påbörjas så fort nästa års stadsbudget och förvaltningslagen stadfästs. Även i övrigt har Finlands ordförandeperiod varit framgångsrik ur regional- och strukturpolitisk synpunkt, och utgångsläget för perioden 2000–2006 ser bra ut.

Paavo Pirttimäki

■ Kommissionen: nya vindar

Kommissionen kommer även under den nya programperioden att spela en viktig roll i strukturfundsprogramprocessen. Det är svårt att ännu uttala sig om Prodi-kommissionens praktiska linje, men den politiska styrningen av beredningsprocessen verkar intensifieras och ordförandens makt och ansvar öka. Omorganiseringen av generaldirektoraten torde å sin sida leda till förändringar bland de tjänstemän som ansvarar för Finlands regionala program. Slutligen verkar det klart att kostnadsövervakningen kommer att intensifieras; på denna front är betydande förändringar att vänta under nästa vår.

Risto Tienari

■ Kommissarie Barniers och minister Korhons besök

Michel Barnier, kommissarie för regionalpolitik, besökte Lahtis innan han deltog i det informella ministermötet i Tammerfors i början av oktober. Under besöket betonade han vikten för det regionalpolitiska samarbetet av att regionerna själva är aktiva, skapar nätverk och utbyter erfarenheter. Vidare konstaterade Barnier att Finland spelar en viktig roll i unionens utvidgning österut.

Minister **Korhonen** besökte Bryssel 12.10., träffade kommissarie Barnier och överlämnade Finlands förslag till mål 1-program åt denne. Barnier lovade eftersträva en möjligast snabb behandling av förslagen. Målet är att kommissionen skulle godkänna programmen i mars. Mi-

nister Korhonen sammanträffade även med ordföranden för det regionalpolitiska utskottet, den grekiske konservativen **Hatzidakis**.

Tiina Heiskanen

■ De nya mål 1-programmen behandlas i kommissionen

Finlands förslag till mål 1-program överlämnades åt kommissionen 12.10.1999. Förhandlingarna om förslagen torde börja i december, och kommissionen torde godkänna dem i början av mars. Finlands två program, Norra Finland och Östra Finland, är strukturerade på olika sätt men har som sin gemensamma målsättning att skapa ekonomisk tillväxt och nya arbetsplatser genom satsningar på företagsverksamhet och kunnande. Programförslagen finns till påseende på adressen

www.intermin.fi/suom/alue/ajankoht.html.

Pekka Urjanheimo

■ De nya mål 2-programmen åt kommissionen i december

Tidtabellen för Finlands nya mål 2-program siktar på att programmen skall lämnas in åt kommissionen före årsskiftet. De möjliga fortsatta förhandlingarna mellan Finland och kommissionen beträffande mål 2 skulle då äga rum i början av år 2000. Målsättningen är att förhandlingarna skall vara slutförda före slutet av mars, då en del av de tjänstemän som ansvarar för Finlands program torde övergå till nya arbetsuppgifter.

Kaisa-Leena Lintilä

■ Mål 2-programmet på slutrakan

Mål 2-programmet är på slutrakan. I slutet av september hade 90 % av programmets EU-medel bundits eller reserverats, och rikligt med ansökningar inkommit för återstoden. Programmets övervakningskommitté håller höstmöte i Lovisa i slutet av november. Liksom i 5b-programmet kommer övervakningskommittén att fortsätta fungera även efter programperiodens 1997–99 slut, då det praktiska förverkligandet av projekt ännu fortsätter i ett par år och denna verksamhet bör uppföljas och avrapporteras. I praktiken torde kommittén långt fungera på basen av skriftligt förfarande.

Tarja Arajärvi

■ Slutsputt i 5b-programmet

I Finlands 5b-program koncentrerar man sig nu på att optimera utnyttjandet av programmedlen. På basen av statistik från juni krävs det en hel del arbete under årets andra halva för att programmedlen skall bindas till fullo, men för tillfället verkar detta ändå lyckas. Tillförlitliga projektregister är härvid ett krav som man fortfarande jobbar hårt på att uppfylla. 5b-övervakningskommittén möts för sista gången denna programperiod den 9 eller 10 december och behandlar då främst frågor gällande programmets avslutning.

Pasi Rantahalvari

■ Mål 6-programmet

Övervakningskommittén för mål 6-programmet samlas i Helsingfors 22.11.1999. Mötet behandlar programmets förverkligande, där läget ser bra ut, samt slutrapporten för dess utvärdering. Problemet med programmets obalans mellan nationell och EU-finansiering håller på att lösa sig, och den största utmaningen inom programmet för tillfället rör förfarandena kring dess avslutning. Övervakningskommittén går även igenom LEADER-gemenskapsinitiativet, både det pågående och beredningen av det nya. Man går också igenom LEADER-programmets utvärdering.

Marja Taskinen

■ Kommissionen besluter snart om Finlands mål 2-regioner

Kommissionen har redan påbörjat den interna beslutsprocessen kring Finlands förslag till mål 2-området. Det slutliga beslutet kan väntas i november eller början av december. I artikeln presenteras Finlands förslag i form av en s.k. standardtabell.

Ilkka Salonen

■ Beredningen av INTERREG III

Kommissionen bestämde 13.10.1999 om sitt förslag till riktlinjer för, samt landsvis fördelning av, gemenskapsinitiativ under perioden 2000–2006. För Finlands del föreslås inga förändringar i förteckningen över stöddugliga Interreg A-regioner. För B-regionernas del föreslås landet preliminärt delta i två program, Östersjön och Nordisk Periferi. Slutliga beslut om riktlinjerna och den landsvisa fördelningen av

pengar torde kunna fattas vid årsskiftet, men förverkligandet av de nya programmen verkar kunna inledas tidigast i början av år 2001. IM har tillsatt en arbetsgrupp för att koordinera centralförvaltningens synpunkter på beredningen av Interreg-programmen. Arbetsgruppens nästa möte äger rum 8.11.1999.

Harry Ekestam

■ De sista medlen för INTERREG II C Östersjön delas ut

I början av september återstod det ca 1 MEUR att delas ut inom Interreg II C Östersjön, så en kompletteringsrunda påbörjades. 26 ansökningar, till ett sammanlagt belopp om nästan 2 MEUR, inkom. Sekretariatet föreslår att 20 av dessa, uppgående till ca 0,9 MEUR, skulle godkännas. Förslaget behandlas av Finlands nationella rådgivande kommitté 4.11.1999. Programmets övervakningskommitté samlas nästa gång 19.11.1999 i Köpenhamn.

Harry Ekestam

■ URBAN-gemenskapsinitiativet åren 2000–2006

Kommissionen har fattat beslut om en indikativ fördelning av URBAN-medel mellan medlemsländerna. För Finland har föreslagits 5 MEUR (ca 30 MFIM), vilket motsvarar en programregion. På årsbasis motsvarar detta ungefär hälften av den nuvarande finansieringen per program. Kommissionen strävar efter hög stödintensitet och ett "synligt" program. Finland bestämde 23.6.1999 att föreslå att problematiska urbanområden i Åbo och Tammerfors kunde komma ifråga. Förhandlingarna med kommissionen pågår dock ännu.

Ulla Blomberg

■ Sista ansökningsrundan slut i Nordisk Periferis Artikel 10-program

Nordisk Periferi-programmets sjätte och sista ansökningsrunda avslutades 15.10.1999. Ett rekordstort antal ansökningar inkom. Programmets övervakningskommitté och beslutsgrupp beslutar om ansökningarna 26.–27.11.1999 i Uleåborg. Vidare har programmets nya generalsekreterare **Tuovi Härmä** tillträtt sin post. Hon nås på tfn 08–321 4081, fax 08–321 4055, eller per e-post på tuovi.harma@pohjois-pohjanmaa.fi. Det har också slagits fast att "The Common Potential for the Northernmost Europe"-konferensen hålls i Uleåborg 25.–26.11.1999. Anmälningsblanketter

och programinfo finns på adressen www.nordregio.a.se (actualities).

Harry Ekestam

■ Europeiskt samarbete kring stadspolitik och regional planering

De europeiska ministrarna för regional planering och stads/-regional planering samlades i Tammerfors 4.–5.10.1999. Centrala teman och framtida samarbete kring urban utveckling och regional planering diskuterades. Stadstemats politiskt viktigaste slutsats var att framtida stadsplanering måste beakta storstädernas sociala problem parallellt med städernas roll som regionala utvecklingsmotorer. För den regionala planeringens del godkändes det av Finland föreslagna ESDP-programmet. Mer info om mötet och dess slutsatser finns på IM:s hemsida

www.intermin.fi/suom/eu/kokous.html

*Mårten Johansson
Ulla Blomberg*

■ Om informationen kring den nya strukturfundsperioden

Generaldirektoratet för regionalpolitik ordnade 25.10.1999 ett seminarium om informationsåtgärder kring strukturfonderna. Man betonade behovet av att göra programarbetet mer offentligt genom effektivare kommunikation på alla nivåer, i synnerhet i förhållande till medborgarna. Riktlinjer för fondernas nya informations- och offentlighetsregler håller på att beredas, torde finnas tillgängliga efter årsskiftet, och syftar till att skapa ett gemensamt ramverk som individuella medlemsländer kan anpassa till sina behov. Kommissionen kommer i fortsättningen att ordna regelbundna möten om saken.

Marja Taskinen

■ Lagförslaget om strukturfundsprogrammets nationella förvaltning fortskrider

Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling förordade 21.10.1999 lagförslaget om strukturfundsprogrammets nationella förvaltning. Lagen skulle innehålla grundregler bl.a. om strukturfundsmedlens och motsvarande statliga finansieringsandels budgetering, programförvaltningen, tillsättandet av övervakningskommittéer, samt övervakning och kontroll av strukturfundsmedlen och motsvarande statliga finansieringsandel. Lagen skulle gälla programmen för perioden 2000–2006, men bestäm-

melserna om övervakning och kontroll av strukturfundsmedel skulle i mån av möjlighet tillämpas även på programmen för 1995–1999. Lagen kommer upp i statsrådet under vecka 44 och planerast träda i kraft fr.o.m. början av år 2000.

Minna-Liisa Rinne

■ Utvecklingen av strukturfundsprogrammets uppföljning 2000–2006

Arbetsgruppen "Seuranta 2000" har behandlat frågor i anknytning till uppföljningen av strukturfundsprogrammen. Framför allt har man beslutat samla de olika programmets uppföljningsuppgifter i ett gemensamt system, Fimos 2000. Man strävar efter att inkludera möjligtast många olika program i systemet, strömlinjeforma begreppsapparaten kring uppföljningen, samt skapa gemensamma principer för behandlingen av olika programtyper. Målet är ett system där de olika programmen kan följas upp heltäckande och i realtid.

Ilkka Mella

■ Twinning-projekten drar igång

Inrikesministeriets Twinning-samarbetsprojekt med Lettlands och Litauens strukturfonder bestyrktes av styrningskommittén i Bryssel i september och oktober. Det har tagit längre än beräknat för projekten att komma igång, men båda torde nu startas i november-december. Mer information om Twinning finns på

www.europa.eu.int/comm/DG1A/phare/programme_types/twinning.htm

Taavi Erkkola

■ Nordiska möten, seminarier med mera

Årets fjärde NÄRP-möte hölls i Stockholm 29.9.1999. Man behandlade huvudsakligen ärenden i anknytning till projekt samt fördelningen av medel. Följande möte äger rum i Stockholm 11.11.1999. Dagen efter NÄRP-mötet höll Nordregio ett seminarium kring regionalpolitikens framtida utmaningar. Årets andra gränsregionala forum hölls i Stockholm 7.10.1999. Slutligen kommer det årliga mötet mellan ministrarna ansvariga för regionalpolitik (MR-REG) att ordnas i Stockholm 10.11.1999, i samband med Nordiska Rådets plenum.

Harry Ekestam

■ Gränsområdenas samarbetskonferens

Europarådet, Finlands inrikesministerium, Ryska Federationens utrikesministerium, Karelska Republiken samt Kuhmo och Kostamus städer ordnade 19.–20.10.1999 ett seminarium om Finlands och Rysslands gränsöverskridande samarbete på lokal- och regionalförvaltningsnivå, med fokus på följande fyra teman: (1) ekonomiska relationer mellan Finlands och Rysslands gränsområden, (2) miljöskydds- och kultursamarbete, (3) juridiska aspekter på gränssamarbetet mellan Finland och Ryssland, samt (4) finansieringen av gränssamarbetet. Tilläggsuppgifter inklusive seminariets slutkommuniké fås av överinspektör **Pertti Laine**, tfn 09–160 4571, e-post pertti.laine@sm.intermin.fi.

Pertti Laine

■ Ny regionalutvecklingsdelegation tillsatt

Statsrådet beslöt 16.9.1999 att tillsätta en ny regionalutvecklingsdelegation. Delegationens uppgift är att delta i beredningen av i lagen om regional utveckling avsedda beslut, följa med den internationella utvecklingen inom regional utveckling, samt övervaka uppfyllandet av lagens målsättningar. Avdelningen för regional utveckling fungerar som sekretariat och ansvarsperson är **Martti Salmi**.

Martti Salmi

■ Regionindelningen — syfte och justeringar

Då de nationella stödregionerna och EU:s målregioner nu fastslagits för sju år framåt är det ett bra tillfälle att precisera regionindelningen för det kommunala samarbetets del. Intresset för preciseringar på denna front har varit överraskande stort, så IM har gett förbunden tilläggstid till 26.11.1999 för att i samarbete med kommunerna utreda behovet av justeringar. Dessa koordineras med justeringarna i häradsindelningen

gen och torde träda i kraft från och med början av nästa år. De hittills positiva erfarenheterna av det kommunala samarbetet tyder på att man i framtiden kunde utöka regionernas regionalutvecklingsansvar.

Ilkka Salonen

■ Lyckad sommar för landsortsturismen

Temagruppen för landsortsturism har samlat in data från företag i landsortsturismbranschen. Gruppens slutsatser utvisar bland annat att cirka hälften av alla gäster kommer från Tyskland och Ryssland, att utländska gäster besöker den finska landsorten flitigast i augusti månad (även om hotell och härbärgen uppnår sin högsta genomsnittliga bruksgrad i juli), samt att landsortsturismen som bransch fortfarande i hög grad är säsongbetonad. Att råda bot på detta är följaktligen en viktig uppgift för temagruppens fortsatta arbete.

Harri Ahlgren

■ Från kultur till marknad? Kulturindustrin som regional resurs

Kultur- och kunskapsindustrin växer i takt med att näringslivet allt mer övergår till att producera och utbyta icke-fysiska produkter. Men hur kan utspridd, svårtillgänglig lokal kreativitetspotential utnyttjas som en regional resurs? Denna fråga behandlas under ett seminarium i Studia Cultura-serien 19.11. på Panimoravintola Koulu i Åbo. Seminariets program finns till påseende på www.tolppa.net och tilläggsuppgifter fås av **Ari Kivimäki, Bo Forsström** eller **Tapio Onnela**.

Tapio Onnela

■ Finland — ett nordeuropeiskt kunskapscentrum för IT och logistik

Finlands särskilda roll i Nordeuropa är att fungera som ett kunskapscentrum för informationstekno-

logi och logistik. Även inom mekanisk träförädling och vissa andra områden som bygger på utnyttjandet av naturresurser har landet en stark position. Detta framgår av en brett upplagd framtidsundersökning som syftat till att identifiera centrala utvecklingsklustrar och stödtjänster för dem. Undersökningen har gjorts ur det nordeuropeiska marknadsområdets och sm-företagens perspektiv. Mer information finns på webbadresserna

www.rdmarketinfo.net eller
[www.te-keskus.fi/hankkeet/
rdmarketinfo](http://www.te-keskus.fi/hankkeet/rdmarketinfo).

Yrjö Myllylä

■ Arbetsgruppen för kunskapsstrategi inom turismnäringen

Inrikesministeriet tillsatte 9.6.1999 en arbetsgrupp för kunskapsstrategi inom turismnäringen. Arbetsgruppens uppgift är att på basen av befintliga regionala strategier skapa en nationell kunskapsstrategi för turismnäringen samt göra upp förslag till hur denna kunde förverkligas. Dessutom bör arbetsgruppen utreda förutsättningarna för att skapa ett nationellt turismkunskapscenter i samband med den kontroll av kunskapscentra som äger rum år 2003. Tilläggsinformation erhålls av arbetsgruppens sekreterare **Jaana Laitinen**.

Jaana Laitinen

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/suom/alue/integraattori.html>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustieimi • **Vastaava toimittaja:** Tiina Ranta-Lassila, puh. (09) 160 3423, fax (09) 160 4655, e-mail: tiina.ranta-lassila@sm.intermin.fi • **Svensk resumé:** Wilhelm Barner-Rasmussen • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 HELSINKI, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo